

Evaluatie Preventief Fouilleren in Amsterdam:

De stand van zaken

Den Haag, 11 mei 2006

Deze studie werd uitgevoerd door:

Dr. E.J. van der Torre
Drs. L. Schaap
Drs. S.D. Schaap
BSc. V. Dijk

COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement B.V.
Koninginnegracht 26
2514 AB DEN HAAG
T 070-3122020
F 070-3122012
Cot@cot.nl

Inhoudsopgave

INLEIDING	8
1 OPBRENGSTEN: PRESENTATIE EN ANALYSE	9
1.1 TOTAALOPBRENGSTEN: NOVEMBER 2002 TOT EN MET MAART 2006.....	9
1.2 OPBRENGSTEN IN VIER CONTROLEPERIODES	10
1.3 OPBRENGSTEN: VERGELIJKENDERWIJS	13
2 WAPENINCIDENTEN: PRESENTATIE EN ANALYSE	19
2.1 WAPENINCIDENTEN: EEN DALING IN DE VEILIGHEIDSRISICOGEBIEDEN	19
2.2 MEEST VOORKOMENDE WAPENINCIDENTEN	23
2.3 DE 23 BUURTEN MET DE MEESTE WAPENINCIDENTEN	26
3 PREVENTIEF FOUILLEREN: HET PROCES OP HOOFDLIJNEN	29
3.1 DOELSTELLINGEN	29
3.2 AANWIJZING EN LAST: RECHTSZAKEN EN AANSCHERPINGEN	30
3.3 CONTROLEACTIES: ORGANISATIE EN VOORBEREIDINGEN	32
3.4 WERKWIJZEN BIJ CONTROLEACTIES	36
4 BEVOLKINGSONDERZOEK	39
4.1 INLEIDING	39
4.2 DE OMNIBUSENQUÊTES	39
4.3 STRAATENQUÊTES	41
4.4 RESULTATEN	43
5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	49
5.1 CONCLUSIES.....	49
5.2 AANBEVELINGEN	53
BIJLAGEN	57
BIJLAGE 1: OPBRENGSTEN	59
BIJLAGE 2: OMSCHRIJVING ACTIEMETHODEN	65
BIJLAGE 3: VRAGENLIJSTEN	67
BIJLAGE 4: RESPONDENTENLIJST	73
BIJLAGE 5: MEEST GEBRUIKTE BRONNEN	75

Inleiding

Sinds november 2002 wordt in Amsterdam preventief gefouilleerd in twee veiligheidsrisicogebieden (VRG), te weten VRG Binnenstad en VRG Zuidoost. Inmiddels zijn de veiligheidsrisicogebieden na het eerste aanwijzingsbesluit drie keer opnieuw aangewezen.

De resultaten die met de controleacties geboekt zijn en de ervaringen die zijn opgedaan, gaven aanleiding tot een meer omvattende onafhankelijke evaluatie dan in de afgelopen twee jaar. Het COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement is gevraagd een proces- en effectevaluatie uit te voeren. De focus van het onderzoek ligt op de periode van juli 2005 tot en met maart 2006.

De evaluatie bevat de volgende onderdelen:

- Een inventarisatie en analyse van de opbrengsten van preventief fouilleren, in het bijzonder die in de periode van juli 2005 tot en met maart 2006 (paragraaf 1);
- Een inventarisatie en analyse van de wapenincidenten, in het bijzonder die in de periode van juli 2005 tot en met maart 2006 (paragraaf 2);
- Een beschrijving en analyse van de procesmatige gang van zaken bij controleacties (paragraaf 3);
- Een straatenquête onder 1. personen die zojuist preventief gefouilleerd zijn (deze enquêtes zijn afgenomen tijdens controleacties) en 2. personen binnen de twee veiligheidsrisicogebieden op een dag waarop geen controleactie plaatsvindt. In deze paragraaf worden ook de uitkomsten van een door de gemeente uitgevoerde omnibusenquête naar preventief fouilleren gepresenteerd (paragraaf 4).

De rapportage wordt afgesloten met een paragraaf met conclusies en aanbevelingen.

1 Opbrengsten: presentatie en analyse

Deze paragraaf presenteert en analyseert de opbrengsten van de controleacties. De periode van juli 2005 tot en met maart 2006 staat centraal, maar we maken gebruik van gegevens uit vier controleperiodes:

- november 2002 tot en met mei 2003
- juli 2003 tot en met mei 2004
- juni 2004 tot en met juni 2005
- juli 2005 tot en met maart 2006

We presenteren eerst de totaalopbrengsten (1.1) en daarna de opbrengsten in de vier controleperiodes (1.2). Vervolgens interpreteren we de opbrengsten met behulp van vergelijkingen in de tijd en tussen de twee VRG's (1.3).

1.1 Totaalopbrengsten: november 2002 tot en met maart 2006

In deze paragraaf worden de opbrengsten van de controleacties over de periode november 2002 tot en met maart 2006 gepresenteerd. In totaal werden in de twee VRG's (bij 119 controleacties) een kleine zevenenvijftigduizend mensen gecontroleerd (57.237) en 6.661 voertuigen doorzocht. Daarbij werden 1.203 wapens aangetroffen waarvan het merendeel - namelijk 80% (N=951) - steekwapens betrof. De acties leverden in totaal 358 arrestanten op, waarvan 163 (46%) inzake de Wet Wapens en Munitie (WWM).

Tabel 1: Totaalopbrengsten november 2002 t/m maart 2006

	VRG Binnenstad	VRG Zuidoost	Totaal
Aantal acties	63	56	119
Gecontroleerde personen	31905	25332	57237
Gecontroleerde voertuigen	3962	2881	6661
Arrestanten	201 (98 WWM)	157 (65 WWM)	358 (163 WWM)
Vuurwapens	17 (waarvan 10 nep)	13 (waarvan 3 nep)	30 (waarvan 13 nep)
Slagwapens	76	17	93
Steekwapens	683	268	951
Overige wapens	99	30	129
Totaal wapens	875	328	1203

1.2 Opbrengsten in vier controleperiodes

Deze paragraaf behandelt de opbrengsten van de controleacties in de vier afzonderlijke controleperioden. Daarbij wordt verbijzonderd naar VRG.

Controleperiode 1: november 2002 t/m mei 2003

In VRG Zuidoost controleerde de politie in deze periode bij 11 acties ruim zesduizend personen (6.020) en 563 voertuigen. De wapenopbrengst bedroeg: 4 vuurwapens, 4 slagwapens, 48 steekwapens en 10 andere wapens (onder andere diverse eenheden munitie, een seinpistool, een alarmpistool, een gasbuisje, een baksteen, inbrekers werktuig en cs-gas). De politie arresteerde 42 personen: 23 maal inzake de WWM.

In VRG Binnenstad werden bij 11 controleacties bijna zevenduizend mensen (6.925) gefouilleerd en 1.238 voertuigen doorzocht. De politie maakte 67 arrestanten: 43 keer inzake WWM. Ze trof 251 wapens aan: 5 vuurwapens, 30 slagwapens, 175 steekwapens en 41 andersoortige wapens.

Tabel 2: Opbrengsten controleperiode 1: periode november 2002 tot en met mei 2003

	VRG Binnenstad	VRG Zuidoost	Totaal
Aantal acties	11	11	22
Gecontroleerde personen	6925	6020	12945
Gecontroleerde voertuigen	1238	563	1801
Arrestanten	67 (43 WWM)	42 (23 WWM)	109 (66 WWM)
Vuurwapens	5 (waarvan 5 nep)	4 (waarvan 2 nep)	9 (waarvan 7 nep)
Slagwapens	30	4	34
Steekwapens	175	48	223
Overige wapens	41	10	51
Totaal wapens	251	66	317

Controleperiode 2: juli 2003 t/m mei 2004

De politie voerde in deze periode 20 controleacties uit in VRG Zuidoost. Ze controleerde daarbij 11.727 personen en 1.261 voertuigen. Het leverde 108 wapens op: 3 vuurwapens, 8 slagwapens, 87 steekwapens en 10 andersoortige wapens. Er werden 46 arrestanten gemaakt: 19 maal inzake WWM.

In VRG Binnenstad fouilleerde de politie bij evenveel controleacties (20) bijna veertienduizend personen (13.856) en controleerde ze 1.732 voertuigen. Het leverde 371 wapens op: 4 vuurwapens (waaronder een nepwapen), 24 slagwapens, 316 steekwapens en 27 wapens uit de restcategorie 'overige'. De controleacties resulteerden in 62 aanhoudingen: 14 keer inzake WWM.

Bij de fouilleringen werden naast bovenstaande wapens ook onder andere traangas, methadontabletten, nep-speed, een bijl, pepperspray en diverse tangen aangetroffen.

Tabel 3: Opbrengsten controleperiode 2: periode juli 2003 tot en met mei 2004

	VRG Binnenstad	VRG Zuidoost	Totaal
Aantal acties	20	20	40
Gecontroleerde personen	13856	11727	25583
Gecontroleerde voertuigen	1732	1261	2993
Arrestanten	62 (14 WWM)	46 (19 WWM)	108 (33 WWM)
Vuurwapens	4 (waarvan 1 nep)	3	7 (waarvan 1 nep)
Slagwapens	24	8	32
Steekwapens	316	87	403
Overige wapens	27	10	37
Totaal wapens	371	108	479

Controleperiode 3: juni 2004 t/m Juni 2005

In de periode van juni 2004 tot en met maart 2005 voerde de politie in VRG Zuidoost 13 controleacties uit. Daarbij werden bijna zesduizend personen (5917) gecontroleerd en 495 voertuigen. De acties leverden 56 wapens op: 4 vuurwapens, 2 slagwapens, 42 steekwapens en 8 'overige' wapens. De politie maakte 36 arrestanten: 15 maal inzake WWM.

In dezelfde periode voerde de politie in VRG Binnenstad 19 controleacties uit. Er werden 7.170 personen gefouilleerd en 1.031 voertuigen gecontroleerd. De politie nam 194 wapens in beslag: 2 vuurwapens, 21 slagwapens, 144 steekwapens en 27 andersoortige wapens. Ze verrichtte 45 aanhoudingen: 24 keer inzake WWM. Naast bovenstaande wapens werden onder andere vuurwerk, cocaïne, traangas, pepperspray, een boksbeugel, inbrekerswerktuig, GHB, diverse tangen, een patroonhouder, en patronen gevonden.

Tabel 4: Opbrengsten controleperiode 3: periode juni 2004 tot en met Juni 2005

	VRG Binnenstad	VRG Zuidoost	Totaal
Aantal acties	19	9 13	22 32
Gecontroleerde personen	7170	5917	13087
Gecontroleerde voertuigen	1031	495	1526
Arrestanten	45 (24 WWM)	36 (15 WWM)	81 (39 WWM)
Vuurwapens	2 (waarvan 2 nep)	4 (waarvan 1 nep)	6 (waarvan 3 nep)
Slagwapens	21	2	23
Steekwapens	144	42	186
Overige wapens	27	8	35
Totaal wapens	194	56	250

Controleperiode 4: juli 2005 t/m maart 2006

In VRG Zuidoost werden in de meeste recente controleperiode, bij 12 controleacties, 1.668 personen gefouilleerd en 129 voertuigen gecontroleerd. Er werden 27 personen aangehouden: 17 inzake WWM. Bij de acties werden 59 wapens aangetroffen: 6 vuurwapens (waarvan 2 nep), 1 slagwapen, 48 steekwapens en 4 andere wapens.

In VRG Binnenstad controleerde de politie in deze periode bij 12 acties een kleine vierduizend (3.954) personen en 394 voertuigen. Er werden 2 vuurwapens, 3 slagwapens, 91 steekwapens en 2 andere wapens in beslag genomen. De politie arresteerde 33 personen, waarvan 8 op grond van de WWM.

Hiernaast werd het volgende aangetroffen: diverse bolletjes cocaïne, een bijl, heroïne, een paralyser, traangas, een katapult, en een kogelvrij vest van de politie.

Tabel 5: Opbrengsten controleperiode 4: periode juli 2005 tot en met maart 2006

	VRG Binnenstad	VRG Zuidoost	Totaal
Aantal acties	12	12	24
Gecontroleerde personen	3954	1668	5622
Gecontroleerde voertuigen	394	129	523
Arrestanten	33 (8 WWM)	27 (17 WWM)	60 (25 WWM)
Vuurwapens	2 (waarvan 0 nep)	6 (waarvan 2 nep)	8
Slagwapens	3	1	4
Steekwapens	91	48	139
Overige wapens	2	4	6
Totaal wapens	98	59	157

1.3 Opbrengsten: vergelijkenderwijs

In deze paragraaf worden controleopbrengsten vergeleken. Het betreft zowel vergelijkingen tussen de twee VRG's als vergelijkingen in de tijd (dus: vergelijkingen tussen de vier controleperioden).

Het valt op dat er in controleperiode 2 alles bij elkaar de meeste tijd en energie is gestoken in preventief fouilleren. Vanwege dit soort verschillen heeft het niet zoveel zin om absolute scores te vergelijken. We gebruiken daarom een aantal 'sleutels' om toch vergelijkingen te kunnen maken:

- Het aantal aangetroffen wapens per aantal gecontroleerde personen;
- Het aantal gemaakte arrestanten per aantal gecontroleerde personen;
- Het aantal gecontroleerde personen per (politieel) arbeidsuur.

Vergelijking 1: De controleperiodes

We vergelijken op hoofdlijnen de vier controleperiodes voor de twee VRG's gezamenlijk. De totaalopbrengsten, het aantal controleacties en het aantal ingezette arbeidsuren staan vermeld in tabel 6. Onder het aantal arbeidsuren valt meer dan enkel de uren die de politieambtenaren effectief op straat doorbrengen met fouilleren. Zo worden ook de voorbereiding van de acties, de (de)briefing en de pauze(s) meegeteld.

In de eerste controleperiode werd 1 wapen aangetroffen op 41 gecontroleerde personen. In de tweede periode daalde de opbrengst naar 1 wapen op 53 personen. In de derde periode moest één persoon minder worden gecontroleerd om een wapen aan te treffen, namelijk 52. In de vierde controleperiode steeg de opbrengst fors: 1 wapen op 36 gecontroleerde personen. De laatste controleperiode is wat dit betreft dus het meest doelmatig. De doelmatigheidswinst valt voor een groot deel toe te schrijven aan VRG Zuidoost (zie tabel 7).

Tabel 6: Totaalopbrengsten VRG's gezamenlijk in controleperiode 1, 2, 3 en 4

	Controleperiode 1 Nov 02 t/m Mei 03	Controleperiode 2 Juli 03 t/m Mei 04	Controleperiode 3 Juni 04 t/m Juni 05	Controleperiode 4 Juli 05 t/m Mrt 06
Aantal acties	22	40	32	24
Gecontroleerde personen	12945	25583	13087	5622
Gecontroleerde voertuigen	1801	2993	1526	523
Arrestanten	109	108	81	60
Wapens	317	479	250	157
Arbeidsuren	5141	8047	3978,5	1564
Verhouding wap:contr pers (*)	1:41	1:53	1:52	1:36
Verhouding arr:contr pers (**)	1:119	1:237	1:162	1:94
Verhouding contr pers:arbuur (***)	2,5	3,2	3,3	3,6

(*)De verhouding tussen het aantal gevonden wapens en het aantal gecontroleerde personen.

(**) De verhouding tussen aantal arrestanten en het aantal gecontroleerde personen

(***) Het aantal gecontroleerde personen per arbeidsuur.

Gedurende de eerste controleperiode werd 1 arrestant gemaakt op 119 gecontroleerde personen. In de tweede controleperiode daalde dit naar 1 aanhouding op 237 gecontroleerde personen. Gedurende de derde controleperiode steeg het aantal aanhoudingen weer en kwam de teller uit op 1 arrestant op 162 persoonscontroles. In de laatste periode steeg het aantal arrestanten aanzienlijk: 1 arrestant op 94 personen. Dus ook wat arrestanten betreft is de doelmatigheid fors toegenomen in de laatste periode: weer komt dit voornamelijk door VRG Zuidoost (zie tabel 7).

Het aantal gecontroleerde personen per arbeidsuur steeg geleidelijk van controleperiode 1 tot controleperiode 4: van 2,5 gecontroleerde personen per arbeidsuur, via 3,2 in controleperiode 2 en 3,3 in controleperiode 3 tot 3,6 in de meest recente controleperiode. Ook het aantal gefouilleerde personen per arbeidsuur is dus opnieuw gestegen: dit komt voornamelijk door de stijging in VRG Binnenstad (zie tabel 7).

Vergelijking 2: vier controleperiodes in VRG Binnenstad én in VRG Zuidoost

VRG Binnenstad

Indien we voor VRG Binnenstad de opbrengsten per controleperiode vergelijken – zie tabel 7 - valt het volgende op. Het aantal gevonden wapens per aantal gecontroleerde personen kent een dalend verloop. In de tweede controleperiode daalt de opbrengst van 1 wapen op 28 gecontroleerde personen naar 1 wapen op

37 gecontroleerde personen. In periode 3 blijft dit exact hetzelfde, dus 1 op 37. In de laatste periode daalt de opbrengst verder: één wapen op 40 gecontroleerde personen.

De verhouding tussen het aantal arrestanten en het aantal gecontroleerde personen daalt in de tweede periode van 1 arrestant op 103 gecontroleerde personen (periode 1) naar 1 op 224 (periode 2). In de laatste twee controleperiodes zien we een stijgende lijn: van 1 arrestant op 159 gecontroleerde personen naar 1 op 120.

De meeste recente controleperiode is het meest doelmatig als wordt gekeken naar het aantal gecontroleerde personen in verhouding tot de politie-inzet, uitgedrukt in arbeidsuren. Er worden namelijk 3,2 personen per arbeidsuur gecontroleerd in controleperiode 1 en precies 4 personen in periode 2. In periode 3 betreft het 3,9 gecontroleerde personen per arbeidsuur en in de vierde periode worden 4,3 personen gecontroleerd.

Tabel 7: opbrengsten per controleperiode per VRG

	Controleperiode 1 Nov 02 t/m Mei 03		Controleperiode 2 Juli 03 t/m Mei 04		Controleperiode 3 Juni 04 t/m Juni 05		Controleperiode 4 Juli 05 t/m Mrt 06	
	VRG Bstad	VRG Z-oost	VRG Bstad	VRG Z-oost	VRG Bstad	VRG Z-oost	VRG Bstad	VRG Z-oost
Aantal acties	11	11	20	20	19	13	12	12
Gecontroleerde personen	6925	6020	13856	11727	7170	5917	3954	1668
Gecontroleerde voertuigen	1238	563	1732	1261	1031	495	394	129
Arrestanten	67 (43 wwm)	42 (23 wwm)	62 (14 wwm)	46 (19 wwm)	45 (24 wwm)	36 (15 wwm)	33 (8 wwm)	27 (17 wwm)
Wapens	251	66	371	108	194	56	98	59
Arbeidsuren	2139	3002	3507	4540	1860	2118,5	640,4 (*)	923,5
Wap : contr pers	28	91	37	109	37	107	40	28
Arr : contr pers	103	143	224	255	159	164	120	62
Contr pers : arbuur	3,2	2,0	4,0	2,6	3,9	2,8	4,3	2,6

(*)Voor VRG Binnenstad is bij één controleactie het aantal arbeidsuren niet vermeld.

VRG Zuidoost

In VRG Zuidoost neemt de wapenopbrengst per controle (van een persoon) in de eerste drie controleperioden af: van 1 op 91 (periode 1), via 1 op 109 (periode 2) naar 1 op 107 (periode 3). De vierde controleperiode geeft een stevige stijging te zien: er wordt namelijk 1 wapen gevonden op 28 gecontroleerde personen.

Het aantal arrestanten per controle stijgt fors. In de vierde controleperiode wordt één arrestant gemaakt op 62 gecontroleerde personen. In de eerste drie periodes kwam de teller achtereenvolgens uit op: 1 op 143, 1 op 255 en 1 op 164.

Het aantal personen dat per arbeidsuur van de politie wordt gecontroleerd stijgt in controleperiode 2: van 2,0 gecontroleerde personen per arbeidsuur naar 2,6. In de twee daarop volgende controleperiodes blijft deze score vrijwel gelijk: 2,8 gecontroleerde personen per arbeidsuur in periode 3 en 2,6 in periode 4.

Vergelijking 3: VRG Zuidoost versus VRG Binnenstad

In de eerste, tweede en derde controleperiode zien we – zie tabel 7 - dat VRG Binnenstad in vergelijking met VRG Zuidoost doelmatiger opereert: meer wapens vindt per persoonscontrole; meer arrestanten per persoonscontrole en er worden meer personen gecontroleerd per arbeidsuur.

Het valt op dat VRG Zuidoost in de vierde controleperiode veel doelmatiger opereert dan in de perioden daarvoor. In VRG Binnenstad worden per arbeidsuur (politie) nog wel aanzienlijk meer personen gecontroleerd: 4,3 personen per arbeidsuur in VRG Binnenstad versus 2,6 personen per arbeidsuur in VRG Zuidoost. De belangrijkste verklaring voor dit verschil bestaat uit het grotere en meer constante aanbod van te controleren personen in de Binnenstad, ook op tijden en plaatsen met relatief veel wapenincidenten.

Dit verschil neemt niet weg dat in VRG Zuidoost in controleperiode 4 één wapen wordt gevonden op 28 persoonscontroles tegenover één op 40 in VRG Binnenstad. In VRG Binnenstad wordt een arrestant gemaakt bij elke 120 persoonscontroles, terwijl in VRG Zuidoost bijna de helft volstaat: een arrestant op 62 gecontroleerde personen. Van belang is dat we geen verschillen in het vervolgingsbeleid hebben vastgesteld. De inhaalslag in Zuidoost kan uit de volgende factoren worden verklaard:

- In VRG Binnenstad is hoogstwaarschijnlijk een preventief effect bereikt. We bedoelen hiermee dat wapenbezitters inmiddels hebben gemerkt dat de controlekans (en daarmee de pakkans bij wapenbezit) is toegenomen vanwege het preventief fouilleren en dat er ook los daarvan intensief (politie)toezicht is. Dit laatste valt in VRG Binnenstad gemakkelijker te bewerkstelligen dan in VRG Zuidoost, onder meer vanwege de infrastructuur: de wapenincidenten hebben in de Binnenstad in een compacter gebied plaats dan in Zuidoost;
- In VRG Zuidoost is preciezer gekozen op welke tijden en locaties de meeste wapenincidenten plaats hebben. Deze selectie van tijd en locatie heeft een gunstig effect gehad op de wapenopbrengst. In VRG Binnenstad worden tijd en locatie ook bewust gekozen, maar deze keuzen hebben in de Binnenstad minder effect op de doelmatigheid: in Zuidoost moeten een intelligente keuze van tijd en locatie namelijk het nadeel van de infrastructuur (verspreide hot spots) zien weg te nemen. Klaarblijkelijk lukt dit;
- Uit landelijk onderzoek blijkt dat een actieduur van maximaal vijf uur (kortere acties dus dan te doen gebruikelijk was in Amsterdam in de eerste drie controleperioden) meer wapens per 100 gecontroleerde personen oplevert dan langere acties (Van der Torre en Ferwerda, 2005). In de vierde controleperiode heeft de politie het aantal acties 'korter dan vijf uur' uitgebreid. Er worden bij korte(re) acties in Zuidoost

beduidend meer personen gecontroleerd per arbeidsuur van de politie dan bij acties die langer duren dan vijf uur (zie tabel 8). In VRG Binnenstad doet dit effect zich niet voor: dit houdt verband met het constante aanbod van personen. Ook gaat een controleactie in VRG Zuidoost wat eerder bekend dan in VRG Binnenstad: waarschijnlijk omdat mensen elkaar, onder andere per GSM, informeren over de controleactie.

- In VRG Zuidoost houdt de politie in feite meerdere kleine acties binnen een actie die langer duurt dan vijf uur. De politie wisselt de controlelocatie en actiemethoden af, waardoor een actie onder meer minder snel 'stuk' gaat. In combinatie met de keuze van tijd en locatie verklaart dit mede waarom er bij acties langer dan vijf uur meer wapens zijn gevonden in relatie tot het aantal gecontroleerde personen (zie tabel 8). Door de afwisseling die de politie heeft aangebracht in haar werkwijze, is het onderscheid tussen acties die korter en langer duren dan vijf uur in feite minder relevant geworden.

Tabel 8: Aantal acties ≤ 5 uur en > 5 uur voor de twee VRG's in controleperiode 2, 3 en 4. de actieduur werd in controleperiode 1 nog niet geregistreerd.

	Periode 2 Juli 03 t/m Mei 04		Periode 3 Juni 04 t/m Mrt 05		Periode 4 Juli 05 t/m Mrt 06	
	VRG Bstad	VRG Z-oost	VRG Bstad	VRG Z-oost	VRG Bstad	VRG Z-Oost
Aantal Acties ≤ 5 uur	3	2	1	-*	6	9
Aantal Acties > 5 uur	17	18	18**	12**	6	3
Verhouding gecontroleerde personen : arbeidsuur bij actie ≤ 5 uur	2,9	4,9	11,3	-*	4,2	3,8
Verhouding gecontroleerde personen : arbeidsuur actie > 5 uur	4,2	2,3	3,8	2,8	4,3	1,0
Verhouding wapens : gecontro- leerde personen bij actie ≤ 5 uur	1:36	1:138	1:68	-*	1:68	1:31
Verhouding wapens : gecontroleerde personen bij actie > 5 uur	1:38	1:102	1:40	1:106	1:33	1:20

* In periode 3 zijn in VRG Zuidoost geen acties korter of gelijk aan 5 uur gehouden.

** Van één actie zijn geen gegevens bekend betreffende de duur van de actie.

2 Wapenincidenten: presentatie en analyse

In deze paragraaf presenteren en analyseren we de wapenincidenten in de vierde controleperiode: juli 2005 tot en met maart 2006. Er wordt met name gezien of zich relevante stijgingen of dalingen voordoen. We vergelijken dezelfde maanden uit het kalenderjaar om vertekening vanwege seizoeneffecten te voorkomen. We betrekken de volgende periodes in de presentatie en analyse:

- Periode 1: juli 2002 tot en met maart 2003
- Periode 2: juli 2003 tot en met maart 2004
- Periode 3: juli 2004 tot en met maart 2005
- Periode 4: juli 2005 tot en met maart 2006

Tabel 9 geeft een overzicht van de wapenincidenten in deze vier periodes. Van belang is dat het aantal wapenincidenten in onderhavige evaluatie kan verschillen met het aantal wapenincidenten voor dezelfde perioden in de voorgaande evaluaties. Dit komt met name doordat de gegevens die wij gebruiken afkomstig zijn van een latere download uit X-pol, waardoor bijvoorbeeld aangiften die later gedaan zijn, later alsnog opgenomen zijn in de registratie.

2.1 Wapenincidenten: een daling in de veiligheidsrisicogebieden

In periode 4 – dus: van juli 2005 tot en met maart 2006 - worden in VRG Binnenstad 488 wapenincidenten geregistreerd. In de drie perioden daarvoor waren dat er respectievelijk 544, 667 en 747. Het aantal wapenincidenten daalt overall met 34,7%; in absolute zin gaat het om een daling met 259 wapenincidenten. In de vierde periode daalt het aantal wapenincidenten in absolute zin met 56; dat is -10,3%.

Tabel 9: Het totaal aantal wapenincidenten in de vier periodes, inclusief een vergelijking tussen periode 1 en 4, zowel absoluut als procentueel. ¹ Tussen haakjes staan de absolute en procentuele stijging of daling ten opzichte van dezelfde periode een jaar eerder vermeld.

	Periode 1 07/02 t/m 03/03	Periode 2 07/03 t/m 03/04	Periode 3 07/04 t/m 03/05	Periode 4 07/05 t/m 03/06	Periode 4 vs 1 03/06 vs 07/02
Politieregio	4068	4022 (-46, -1,1%)	3763 (-259, -6,4%)	3488 (-275, -7,3%)	-580, -14,3%
VRG Binnenstad	747	667 (-80, -10,7%)	544 (-123, -18,4%)	488 (-56, -10,3%)	-259, -34,7%
VRG Zuidoost	445	375 (-70, -15,7%)	383 (+8, +2,1%)	314 (-69, -18,0%)	-131, -29,4%
VRG's gezaamenlijk	1192	1042 (-150, -12,6%)	927 (-115, -11%)	802 (-125, -13,5%)	-390, -32,7%
Politieregio excl. 2 VRG	2876	2980 (+104, +3,6%)	2836 (-144, -4,8%)	2686 (-150, -5,3%)	-190, -6,6%

In VRG Zuidoost zien we overall ook een daling van het aantal wapenincidenten, namelijk met 29,4% (een daling met 131 wapenincidenten). Dit komt door een

afname in periode 2 en 4. In deze perioden daalde het aantal wapenincidenten namelijk respectievelijk met 15,7% (70 wapenincidenten minder) en 18,0% (een daling met 69 wapenincidenten). Periode 3 liet nog een kleine stijging zien met 8 wapenincidenten.

In de politieregio daalde het aantal geregistreerde wapenincidenten in vier perioden met 14,3%, hetgeen neerkomt op een reductie van 580 wapenincidenten. Dit is voor een groot gedeelte te danken aan de daling in de twee VRG's. Indien de VRG's buiten beschouwing gelaten worden (politieregio exclusief de twee VRG's), daalt het aantal wapenincidenten namelijk slechts met 190 wapenincidenten, oftewel een daling met 6,6%.

Buurten in VRG Zuidoost

Tabel 10 geeft het aantal wapenincidenten in VRG Zuidoost in de vier verschillende perioden per buurt weer. In vier jaar tijd daalt het totaal aantal wapenincidenten met 29,4%. Dat is een daling van 131 wapenincidenten.

Negen buurten laten over een periode van vier jaar een daling zien; drie buurten een stijging (alleen Hoptille laat een aanzienlijke stijging zien van het aantal wapenincidenten, namelijk van 10 naar 22) en drie buurten komen in periode 4 uit op het niveau van periode 1. De drie buurten met de grootste absolute daling in vier jaar tijd zijn: de D-buurt (-36), K-buurt midden (-31) en de E-buurt (-25). Ook procentueel gezien staan zij in de top vier (van hoog naar laag): K-buurt midden (-59,6%), D-buurt (-58,1%) en E-buurt (-35,7%). Eén buurt overstijgt procentueel gezien deze daling: in Gunder/Koningshoef daalt het aantal wapenincidenten met 85,7%; in absolute zin gaat het om een afname van 18 wapenincidenten. In de vierde periode daalt het aantal wapenincidenten in absolute zin vooral in de D-buurt (-21), de E-buurt (-19) en in de Amsterdamse Poort (-14).

Respondenten geven aan dat de daling van het aantal incidenten in de E- en D-buurt voor een deel te verklaren is door de sloop van de Hoogbouw. In de E-buurt staan de meeste flatgebouwen leeg en in de D-buurt zijn de meeste bewoners ook al geherhuisvest in verband met de sloop. De politie is alert op de K-buurt. Achter de Koningshoef is nieuwe laagbouw neergezet, waar gezinnen uit de sloopwijken zijn komen wonen. De hoge absolute score van de Amsterdamse Poort wat wapenincidenten betreft valt onder meer te verklaren uit de gelegheidsstructuren voor drugsgebruik en voor wapendelicten op straat: het is een hot spot in de drugsscene en het is een drukbezocht winkelcentrum nabij een metrostation, hetgeen mogelijke doelwitten (winkelend publiek, reizigers) oplevert.

Tabel 10 : De wapenincidenten in VRG Zuidoost (totaal en per buurt) in vier periodes

Brtnr.	Omschrijving	Periode 1 07/02 t/m 03/03	Periode 2 07/03 t/m 03/04	Periode 3 07/04 t/m 03/05	Periode 4 07/05 t/m 03/06	Periode 4 vs 1
13	Amsterdamse Poort	89	79 (-10, -11,2%)	85 (+6, +7,6%)	71 (-14, -16,5%)	-18 (-20,2%)
221	E-Buurt	70	61 (-9, -12,9%)	64 (+3, +4,9%)	45 (-19, -29,7%)	-25 (-35,7%)
417	Rechte H-buurt	29	18 (-11, -37,9%)	28 (+10, +55,6%)	26 (-2, -7,1%)	-3 (-10,3%)
503	Venserpolder West	32	26 (-6, -18,8%)	29 (+3, +11,5%)	26 (-3, -10,3%)	-6 (-18,8%)
218	D-Buurt	62	42 (-20, -32,3%)	47 (+5, +11,9%)	26 (-21, -44,7%)	-36 (-58,1%)
416	Hoptille	10	9 (-1, -10%)	12 (+3, +33,3%)	22 (+10, +83,3%)	+12 (+120%)
313	K-buurt Midden	52	35 (-17, -32,7%)	29 (-6, -17,1%)	21 (-8, -27,6%)	-31 (-59,6%)
502	Venserpolder Oost	21	29 (+9, +42,9%)	24 (-5, -17,2%)	16 (-8, -33,3%)	-5 (-23,8%)
308	Kortvoort	15	18 (+3, +20,0%)	20 (+2, +11,1%)	15 (-5, -25,0%)	0 (nvt)
219	F-buurt	22	13 (-9, -41,0%)	11 (-2, -15,4%)	15 (+4, +36,4%)	-7 (31,8%)
222	G-buurt Noord	7	5 (-2, -28,6%)	8 (+3, +60,0%)	12 (+4, +50,0%)	+5 (+7,4%)
223	Bijlmermuseum	10	27 (+17, +170%)	19 (-8, -29,6%)	10 (-9, -47,4%)	0 (nvt)
12	Vogeltjeswei	5	9 (+4, +80%)	4 (-5, -55,6%)	5 (+1, +25,0%)	0 (nvt)
305	Grunder/koningshoef	21	4 (-17, -81,0%)	3 (-1, -25,0%)	3 (nvt)	-18 (-85,7%)
307	Bijlmerpark Oost	0	0 (nvt)	0 (nvt)	1 (+1, nvt)	+1 (nvt)
	Totaal	445	375	383	314	-131, -29,4%

Twee buurten laten overall, dat wil zeggen in vier jaar tijd, een stijging van het aantal wapenincidenten zien: Hoptille (plus 12 wapenincidenten) en G-buurt Noord (plus 5 wapenincidenten). In Hoptille stijgt het aantal wapenincidenten voornamelijk in periode 4: van 12 naar 22. Respondenten schrijven de stijging in Hoptille onder meer toe aan het verblijf van illegalen en aan jeugdgroepen die wapens bezitten en gebruiken.

Buurten in VRG Binnenstad

In tabel 11 staan de wapenincidenten in de buurten van VRG Binnenstad weergegeven. In vier jaar tijd daalt het totaal aantal wapenincidenten met 259 incidenten, dit is een daling van 34,7%.

In 22 buurten daalt het aantal wapenincidenten in vier jaar tijd. Negen buurten geven een stijging te zien (het betreft zes keer een geringe stijging) en in twee buurten blijft het aantal wapenincidenten gelijk.

De buurten met de grootste daling in vier jaar tijd, in absolute zin, zijn: Oude Kerk e.o. (-47), Stationsplein e.o. (-39), Kop Nieuwendijk (-36), Burgwallen Oost (-29) en Kop Zeedijk (-24).

Er zijn twee buurten waar het aantal wapenincidenten in de vierde controleperiode daalt met 22 incidenten. Het betreft Kop Nieuwendijk en Leidsebuurt Noord-Oost.

Tabel 11: De wapenincidenten in VRG Binnenstad (totaal en per buurt) in vier periodes

Brtnr.	Omschrijving	Periode 1 07/02 t/m 03/03	Periode 2 07/03 t/m 03/04	Periode 3 07/04 t/m 03/05	Periode 4 07/05 t/m 03/06	Periode 4 vs 1
514	Kop Zeedijk	75	65 (-10, -13,3%)	55 (-10, -15,4%)	51 (-4, -7,3%)	-24 (-32%)
516	Burgwallen Oost	75	77 (+2, 2,7%)	45 (-32, -41,6%)	46 (+1, +2,2%)	-29 (-38,7%)
515	Oude Kerk E.O.	92	68 (-24, -26,1%)	46 (-22, -32,4%)	45 (-1, -2,2%)	-47 (-51,1%)
399	Nieuwe Kerk E.O.	22	25 (+3, +13,6%)	21 (-4, -16%)	31 (+10, +47,6%)	+9 (+40,9%)
440	Reguliersbuurt	34	28 (-6, -17,6%)	32 (+4, +14,3%)	26 (-6, -18,8%)	-8 (-23,5%)
402	Spuistraat Noord	29	26 (-3, -10,3%)	13 (-13, -50%)	23 (+10, +76,9%)	-6 (-20,7%)
467	Stationsplein E.O.	61	32 (-29, -47,5%)	24 (-8, -25%)	22 (-2, -8,3%)	-39 (-63,9%)
526	Waterloopleinbuurt	24	32 (+8, +33,3%)	21 (-11, -34,4%)	20 (-1, -4,8%)	-4 (-16,7%)
454	Spuistraat Zuid	10	12 (+2, +20%)	6 (-6, -50%)	19 (+13, +216,7%)	+9 (+90%)
401	Kop Nieuwendijk	54	40 (-14, -25,9%)	40 (0, nvt)	18 (-22, -55%)	-36 (-66%)
400	Spiegelkwartier	36	28 (-8, -22,2%)	25 (-3, -10,7%)	17 (-8, -32%)	-19 (-52,8%)
452	Begijnhofbuurt	16	11 (-5, -31,3%)	14 (+3, +27,3%)	14 (0, nvt)	-2 (-12,5%)
487	Rembrandtpleinbuurt	10	18 (+8, +80,1%)	10 (-8, -44,4%)	14 (+4, +40%)	+4 (+40,7%)
337	Leidsebuurt Noord-oost	28	26 (-2, -7,1%)	35 (+9, +34,6%)	13 (-22, -62,9%)	-15 (-53,6%)
453	Kalverdriehoek	11	11 (0, nvt)	11 (0, nvt)	13 (+2, +18,2%)	+2 (+18,2%)
397	Nieuwmarkt	24	36 (+12, +50%)	21 (-15, -41,7%)	12 (-9, -42,9%)	-12 (-50%)
525	Zuiderkerkbuurt	20	26 (+6, +30%)	22 (-4, -15,4%)	12 (-10, -45,5%)	-8 (-40%)
521	Rapenburg	2	2 (0, nvt)	1 (-1, -50%)	11 (+10, +1000%)	+9 (+450%)
517	Nes E.O.	15	14 (-1, -6,7%)	10 (-4, -28,6%)	10 (0, nvt)	-5 (-33,3%)
238	Leidsegracht Zuid	7	3 (-4, -57,1%)	2 (-1, 33,3%)	9 (+7, +350%)	+2 (+28,6%)
396	Lastage	16	12 (-4, -25%)	14 (+2, +16,7%)	9 (-5, -35,7%)	-7 (-43,8%)
537	Van Loonbuurt	8	8 (0, nvt)	9 (+1, +12,5%)	8 (-1, -11,1%)	0 (nvt)
339	Leidsebuurt Zuidoost	6	4 (0, nvt)	7 (+3, +75%)	8 (+1, +14,3%)	+2 (+33,3%)
395	Scheepvaarthuis buurt	4	2 (-2, -50%)	3 (+1, +50%)	7 (+4, +133,3%)	+3 (+75%)

518	BG-Terrein E.O.	10	7 (-3, -30%)	12 (+5, +71,4%)	6 (-6, -50%)	-4 (-40%)
338	Leidsebuurt Noordwest	13	17 (+4, +30,8%)	13 (-4, -23,5%)	5 (-8, -61,6%)	-8 (-61,5%)
520	Uilenburg	13	10 (-3, -23,1%)	12 (+2, +20%)	4 (-8, -66%)	-9 (-69,2%)
522	Valkenburg	10	8 (-2, -20%)	2 (-6, -75%)	4 (+2, +100%)	-6 (-60%)
538	Weteringbuurt	7	5 (-2, -28,6%)	2 (-3, -60%)	4 (+2, +100%)	-3 (-30%)
539	Dentex buurt	4	3 (-1, -25%)	6 (+3, +100%)	4 (-2, -33,3%)	0 (nvt)
340	Leidsebuurt Zuidwest	6	1 (-5, -83,3%)	2 (+1, +100%)	3 (+1, +50%)	-3 (-50%)
394	Oosterdokseiland	1	2 (+1, +100%)	4 (+2, +100%)	2 (-2, -50%)	+1 (+100%)
239	Spiegelbuurt	4	8 (+4, +100%)	4 (-4, -50%)	2 (-2, -50%)	-2 (-50%)
	Totaal	747	667	544	488	-259, -34,7%

Er zijn drie buurten die in vier jaar tijd een stijging te zien geven met 9 incidenten, te weten: Nieuwekerk e.o., Spuistraat Zuid en Rapenburg. Het aantal stijgt in alle buurten met 9 wapenincidenten. De stijging in Rapenburg komt voornamelijk in de vierde periode tot stand, met een stijging van 1 naar 11 incidenten. Er zijn in de vierde periode vier buurten met een aanzienlijke stijging: Spuistraat Zuid (+13), Nieuwe Kerk e.o. (+10), Spuistraat Noord (+10) en Rapenburg (+10).

2.2 Meest voorkomende wapenincidenten

De tabellen in deze paragraaf bevatten de zogeheten top 5 met wapenincidenten. Tabel 12 heeft betrekking op VRG Binnenstad. Hieruit blijkt het volgende:

- Het aantal straatroven daalt in vier jaar tijd gestaag: van 254 straatroven in periode 1, via 177 in de tweede periode en 147 in periode 3, naar 130 straatroven in de laatste periode. Het betreft een daling van 124 straatroven (-48,8%).
- Het 'bezit overige wapens' daalt in vier jaar tijd met 69 incidenten (-41,1%). Deze daling krijgt in de laatste twee perioden gestalte. In periode 2 stijgt het aantal incidenten namelijk nog van 168 naar 206. De jaren daarop laten echter aanzienlijke daling zien: 206 in periode 2; 235 incidenten in periode 3; en 99 incidenten in de vierde periode.
- Het 'bezit vuurwapens' daalt in vier jaar tijd met 22 incidenten (-40,7%). Bij dit delict treedt de grootste daling op in periode 2, met 38 incidenten, terwijl er in de eerste periode nog 54 incidenten werden geregistreerd.
- Het aantal bedreigingen en eenvoudige mishandelingen blijft over vier jaar min of meer stabiel. Na wat kleine schommelingen daalt het aantal bedreigingen met één incident en stijgt het aantal eenvoudige mishandelingen met 2 incidenten.

Tabel 12: Top 5 Wapenincidenten VRG Binnenstad in vier periodes, inclusief een vergelijking tussen periode 1 en 4

Code	Omschrijving	Periode 1 07/02- 03/03	Periode 2 07/03-03/04	Periode 3 07/04-03/05	Periode 4 07/05-03/06	Periode 4 vs 1
B70	Straatroof	254	177 (-77, -30,3%)	147 (-30, -16,9%)	130 (-17, -11,6%)	-124, -48,8%
F72	Bezit overige wapens	168	206 (+38, +22,6%)	135 (-71, -34,5%)	99 (-36, -26,7%)	-69, -41,1%
F530	Bedreiging	61	68 (+7, +11,5%)	69 (+1, +1,5%)	60 (-9, -13%)	-1, 1,6%
F550	Eenvoudige mishandeling	42	30 (-12, -28,6%)	32 (+2, +6,7%)	44 (+12, +37,5%)	+2, 4,8%
F70	Bezit vuurwapens	54	38 (-16, -29,6%)	37 (-1, -2,6%)	32 (-5, -13,5%)	-22, -40,7%

Tabel 13 presenteert de top 5 wapenincidenten in VRG Zuidoost. Op hoofdlijnen voltrekken zich in VRG Zuidoost de volgende ontwikkelingen:

- In vier jaar tijd neemt het aantal straatroven af met 40 incidenten (-31%). Na een stijging in periode 3 (van 113 naar 127 incidenten), daalt het aantal straatroven uiteindelijk naar 89.
- Het 'bezit vuurwapens' daalt over de gehele periode met 46 incidenten, hetgeen neerkomt op een afname van 63,8%. De grootste dalingen hebben plaats in periode 2 (van 72 naar 44 incidenten) en in periode 4: van 43 naar 26 incidenten.
- In vier jaar tijd stijgt het 'bezit overige wapens' in VRG Zuidoost met 10 incidenten (-52,6%): van 19 naar 29. In periode 2 stijgt het aantal incidenten van 19 naar 43; daarna neemt het af naar 34 (periode 3) en 29 (periode 4)
- Het aantal bedreigingen daalt in vier jaar tijd met 9 incidenten en het aantal eenvoudige mishandeling stijgt enigszins: van 23 naar 26 incidenten.

Tabel 13: Top 5 Wapenincidenten VRG Zuidoost in vier periodes, inclusief een vergelijking tussen periode 1 en 4

Code	Omschrijving	Periode 1 07/02- 03/03	Periode 2 07/03-03/04	Periode 3 07/04-03/05	Periode 4 07/05-03/06	Periode 4 vs 1
B70	Straatroof	129	113 (-16, -12,4%)	127 (+14, +12,4%)	89 (-38, -29,9%)	-40, -31,0%
F530	Bedreiging	72	48 (-24, -33,3%)	62 (+14, +29,2%)	63 (+1, +1,6%)	-9, -12,5%
F72	Bezit overige wapens	19	43(+24, +126,3%)	34 (-9, -20,9%)	29 (-5, -14,7%)	+10, +52,6%
F550	Eenvoudige mishandeling	23	22 (-1, -4,3%)	18 (-4, -18,2%)	26 (+8, +44,4%)	+3, +13,0%
F70	Bezit vuurwapens	72	44 (-28, -38,9%)	43 (-1, -2,3%)	26 (-17, -39,5%)	-46, -63,8%

In tabel 14 worden de top 5 wapenincidenten voor de regiopolitie weergegeven, zowel inclusief als exclusief de VRG's. Hierbij valt het volgende op:

- Het aantal eenvoudige mishandelingen stijgt. Voor de regiopolitie inclusief de VRG's zien we een stijging van 32,7%. Voor de regiopolitie exclusief de VRG's ligt de stijging wat hoger, namelijk op 40,4%. De kleine stijging van het aantal eenvoudige mishandelingen in de VRG's valt in vergelijking met de politieregio dus niet zo slecht uit.
- Straatroof daalt in vier jaar tijd in de hele politieregio met 270 incidenten (-30,1%). Indien we de VRG's eruit filteren, zien we een minder sterke daling van het aantal Straatroven, namelijk een afname van 106 incidenten (-20,6%). De daling van het aantal straatroven heeft dus voor een groot deel plaats in de VRG's.
- Voor 'bezit vuurwapens' geldt eenzelfde redenering. Voor de hele politieregio daalt dit delict met 108 incidenten (-29,1%). Als we de VRG's buiten beschouwing laten, daalt het aantal incidenten namelijk met 40 (-16,3%).
- In de politieregio bedraagt de daling van 'bezit overige wapens' in vier jaar tijd 81 incidenten (-14,4%). In de regio zonder de VRG's bedraagt de afname 22 incidenten (-5,9%). Ook de daling van dit delict wordt dus voornamelijk in de twee VRG's gerealiseerd.

Tabel 14: Top 5 wapenincidenten in de politieregio (zowel *inclusief* als *exclusief de VRG's*) in vier periodes, inclusief een vergelijking tussen periode 1 en 4

Code	Omschrijving	Periode 1 07/02-03/03		Periode 2 07/03-03/04		Periode 3 07/04-03/05		Periode 4 07/05-03/06		Periode 4 vs Periode 1	
		Incl	Excl	Incl	Excl	Incl	Excl	Incl	Excl	Incl	Excl
B70	Straatroof	897	514	796	506	705	431	627	408	-270, -30,1%	-106, 20,6%
F530	Bedreiging	776	643	815	561	855	658	725	602	-51, -6,6%	-41, 6,4%
F72	Bezit overige wapens	562	375	635	524	532	429	481	353	-81, -14,4%	-22, 5,9%
F550	Eenvoudige mishandeling	278	213	302	250	289	239	369	299	+91, +32,7%	+86, +40,4%
F70	Bezit vuurwapens	371	245	310	228	321	241	263	205	-108, -29,1%	-40, 16,3%

2.3 De 23 buurten met de meeste wapenincidenten

In de periode juli 2005 tot en met maart 2006 hebben in de politieregio in totaal 3.488 wapenincidenten plaats. Bijna een kwart daarvan (23,0 %) heeft plaats in een VRG, namelijk 802 incidenten.

Tabel 15 presenteert de 23 Amsterdamse buurten met de meeste wapenincidenten in de laatste periode. Er wordt een top 23 gepresenteerd in plaats van een top 20, omdat in de 4 buurten met de laagste score hetzelfde aantal wapenincidenten hebben plaatsgevonden in de laatste periode, namelijk 22. Tabel 15 laat zien dat dertien van deze 23 Amsterdamse buurten in een VRG liggen: zes in VRG Binnenstad en dus zeven in VRG Zuidoost. In deze zes buurten binnen VRG Binnenstad daalt het aantal wapenincidenten in vier jaar tijd met 115 incidenten: van 313 naar 198 (-36,7%). Het laatste jaar laat in deze buurten een summier stijging zien: van 191 naar 198.

In de 7 buurten in VRG Zuidoost die in de 'top 23' staan, daalt het aantal wapenincidenten in vier jaar tijd van 345 naar 262. Dat is een daling van 83 wapenincidenten (-24,1%). In het laatste jaar neemt het aantal wapenincidenten af van 310 naar 262. Opvallend is dat Hakfort/Huigenbos en Gein Noordwest (plaats 7 en 8 in de top 23) beide wel binnen het politiedistrict Zuidoost vallen, maar buiten het VRG liggen. Hakfort/Huigenbos ligt tegen het VRG aan. Er lijkt sprake van verplaatsing.

Tabel 15: de 23 buurten met de meeste wapenincidenten in vier periodes.

	Buurt #	Omschrijving	VRG	Periode 1 07/02- 03/03	Periode 2 07/03-03/04	Periode 3 07/04-03/05	Periode 4 07/05-03/06	Periode 4 vs periode 1
1	13	Amsterdamse Poort	ZO	89	79 (-10, -11,2%)	85 (+6, +7,5%)	71 (-14, -16,3%)	-18 (-20,2%)
2	514	Kop Zeedijk	BS	75	65 (-10, -13,3%)	55 (-10, -15,4%)	51 (-4, -7,3%)	-24 (-32%)
3	516	Burgwallen Oost	ZO	75	77 (+2, +2,7%)	45 (-32, -41,6%)	46 (+1, +2,2%)	-29 (-38,7%)
4	515	Oude Kerk e.o.	BS	92	68 (-24, -26,1%)	46 (-22, -32,4%)	45 (-1, -2,2%)	-47 (-51,1%)
5	221	E-Buurt	ZO	70	61 (-9, -12,9%)	64 (+3, +4,9%)	45 (-19, -29,7%)	-25 (-35,7%)
6	399	Nieuwe Kerk e.o.	BS	22	25 (+3, +13,6%)	21 (-4, -16%)	31 (+10, +47,6%)	+9 (+40,9%)
7	388	Hakfort/Huigenbos	-	12	19 (+7, +58,3%)	14 (-5, -26,3%)	30 (+16, +114,3%)	+18 (+150%)
8	225	Gein Noordwest	-	12	21 (+9, +75%)	21 (0, nvt)	27 (+6, +28,6%)	+15 (+125%)
9	414	Osdorplein e.o.	-	18	21 (+3, +16,7%)	22 (+1, +4,8%)	27 (+5, +22,7%)	+9 (+50%)
10	417	Rechte H-Buurt	ZO	29	18 (-11, -37,9%)	28 (+10, +55,6%)	26 (-2, -7,1%)	-3 (-10,3%)
11	440	Regulierbuurt	BS	34	28 (-6, -17,6%)	32 (+4, +14,3%)	26 (-6, -18,8%)	-8 (-23,5%)
12	503	Venserpolder West	ZO	21	29 (+8, +38,1%)	29 (0, nvt)	26 (-3, -10,3%)	+5 (23,8%)
13	218	D-Buurt	ZO	62	42 (-20, -32,3%)	47 (+5, +11,9%)	26 (-21, -44,7%)	-36 (-58,1%)
14	469	Transvaalbuurt Oost	-	20	18 (-2, -10%)	17 (-1, -5,6%)	26 (+9, +52,9%)	+6 (+30%)
15	230	Sarphatipark Buurt	-	27	24 (-3, -11,1%)	13 (-11, -45,8%)	26 (+13, +100%)	-1 (-3,7%)
16	494	Van der Pekbuurt	-	33	30 (-3, -9,1%)	39 (+9, +30%)	25 (-14, -35,9%)	-8 (-24,2%)
17	278	Nrd-Oostkwadrant ind.brt.	-	37	24 (-13, -35,1%)	29 (+5, +20,8%)	25 (-4, -13,8%)	-12 (-32,4%)
18	280	Nw-Kwadrant ind..brt zuid	-	30	18 (-12, -410%)	32 (+14, +77,8%)	24 (-8, -25%)	-6 (-20%)
19	402	Spuistraat Noord	BS	29	26 (-3, -10,3%)	13 (-13, -50%)	23 (+10, +76,9%)	-6 (-20,7%)
20	416	Hoptille	ZO	10	9 (-1, -10%)	12 (+3, +33,3%)	22 (+10, +83,3%)	+12 (120%)
21	403	Wildeman	-	26	20 (-6, -23,1%)	24 (+4, +20%)	22 (-2, -8,3%)	-4 (-15,4%)
22	467	Stationsplein e.o.	BS	61	32 (-29, -47,5%)	24 (-8, -25%)	22 (-2, -8,3%)	-39 (-63,9%)
23	185	Columbusplein	-	14	14 (0, nvt)	8 (-6, -)	22 (+14, -)	-8 (-57,1%)

	e.o.				42,9%)	175%)	
	Subtotaal VRG Binnenstad	313	244 (-69, -22,1%)	191 (-53, -21,8%)	198 (+7, +3,7)	-115, - 36,7%	
	Subtotaal VRG Zuidoost	345	315(-30, -8,6%	310 (-5, -1,59%)	262 (-48, -15,9%)	-83, -24,1%	
	Subtotaal 'Overige Buurten'	229	209 (-20, -8,7%	219 (+10, + 4,8)	254 (+35, +16,0%	+25, +10,9%	
	Totaal	887	768	720	714	-173, - 19,5%	

3 Preventief Fouilleren: het proces op hoofdlijnen

3.1 Doelstellingen

Er is een aantal doelstellingen geformuleerd voor het preventief fouilleren in Amsterdam. Het betreft: het tegengaan van illegaal (vuur)wapenbezit; het opsporen van (vuur)wapens; het voorkomen van verstoringen van de openbare orde en het in positieve zin beïnvloeden van onveiligheidsgevoelens.

In eerste instantie waren er geen doelen geprioriteerd, maar al doende zijn er feitelijk wel prioriteiten gesteld, met accentverschillen tussen VRG Binnenstad en VRG Zuidoost. Het komt erop neer dat het voorkomen van verstoringen van de openbare orde een soort overkoepelende doelstelling is: het vloeit mede voort uit het controleren op wapenbezit en wapenvangst. In VRG Zuidoost is prioriteit verleend aan het opsporen van wapens of om preciezer te zijn: aan het vergroten van de wapenopbrengst bij gelijkblijvende politie-inzet. Dit komt doordat in de afgelopen jaren is gebleken dat het mede vanwege de infrastructuur van VRG Zuidoost (uitgestrekt; verspreide hot spots) moeilijker was dan in VRG Binnenstad om doelmatig en doeltreffend te controleren. Deze doelstelling is in aanzienlijke mate gerealiseerd, want de doelmatigheid van de controleacties is fors gestegen in VRG Zuidoost (zie paragraaf 1).

In VRG Binnenstad kwam het er eerder op aan de doelmatigheid en doeltreffendheid te behouden. Dit is gelukt, maar mede omdat de doelmatigheid en doeltreffend ook gedurende eerdere aanwijzingsperioden al hoog was, werd meer dan in VRG Zuidoost getracht strikt preventieve effecten te bewerkstelligen. Dus: met controles personen ervan overtuigen dat de pakkans aanzienlijk is en dat ze derhalve hun wapens beter thuis kunnen laten of, beter nog, van de hand kunnen doen. In de Binnenstad werd ook expliciet belang gehecht aan de effecten op de onveiligheidsgevoelens. In Zuidoost speelt dit wat meer op de achtergrond vanwege de prioritaire doelstelling.

In beide VRG's worden zo nu en dan meer grootschalige acties georganiseerd. Dergelijke acties zijn mede gericht op het maatschappelijke effect: het positief beïnvloeden van de onveiligheidsgevoelens. Ook onderstrepen dergelijke acties, zo is de bedoeling, dat de politie controleert en dat er derhalve een gereede controlekans is op locaties met een concentratie van wapenincidenten. Het idee is dat hier een preventief effect van uitgaat.

Het is, naast de genoemde doelstellingen, steeds een doel op zich geweest om zorgvuldig gestalte te geven aan preventief fouilleren. Dit kwam concreet tot uitdrukking in eisen die de PvdA stelde aan "respectvol fouilleren". Die eisen hadden onder meer betrekking op raadsbetrokkenheid bij het aanwijzen van een VRG, op de verantwoording aan de raad omtrent preventief fouilleren en op de informatieverstrekking aan gecontroleerde personen. Zorgvuldig fouilleren is een stellige politieke voorwaarde. Het gaat hierbij in het bijzonder om een gepaste bejegening van personen die worden gecontroleerd en om een algehele stijl en presentatie van de politie die eraan bijdragen dat er geen spanningen of irritaties ontstaan tussen politie en bepaalde groepen of groeperingen. We formuleren het negatief, omdat het nadrukkelijk niet alleen gaat om publiek draagvlak bij een meerderheid van de Amsterdammers, maar ook om tenminste acceptatie van

bezoekers van een VRG en van personen die worden gecontroleerd. Dit draagvlak blijkt aanwezig: zie paragraaf 4.

In eerste instantie was het voor de politie in feite een 'doel binnen de acties' om de buitenwacht ervan te overtuigen dat ze zorgvuldig tewerk gaat bij controleacties. Inmiddels is die zorgvuldigheid als het ware een randvoorwaarde geworden, neergeslagen in operationele werkwijzen, waarbinnen wordt geprobeerd om onder meer de doelmatigheid en doeltreffendheid te verhogen.

3.2 Aanwijzing en last: rechtszaken en aanscherpingen

In Amsterdam heeft de gemeenteraad de burgemeester bij verordening de bevoegdheid verleend om bij – ernstige vrees voor het ontstaan van – verstoringen van de openbare orde vanwege de aanwezigheid van wapens een gebied aan te wijzen als 'veiligheidsrisicogebied' (VRG). Hiertoe dient de burgemeester, zo bepaalt de wet, overleg te voeren met de officier van justitie. De (her)aanwijzing van een VRG wordt in Amsterdam voorbereid door de subdriehoek wapens, met vertegenwoordigers van gemeente, justitie en politie. Bij deze voorbereiding baseert de subdriehoek zich onder meer op een weergave en analyse van de wapenincidenten. Het besluit om een VRG aan te wijzen wordt, zo luidt de politieke afspraak, voorgelegd aan de gemeenteraad(scommissie). Daadwerkelijk preventief fouilleren is, overigens, pas mogelijk nadat de officier van justitie een last heeft afgegeven die bepaalt dat dit voor een bepaalde tijdsduur tegenover een ieder in een VRG mogelijk is.

Er is tot twee keer toe een aanwijzingsbesluit rechterlijk getoetst. Bij één zaak boog de rechter zich ook over de last. Het gaat om twee belangrijke zaken. De eerste zaak heeft tot enkele beleidsaanscherpingen geleid die bij de tweede zaak door de rechter juridisch in orde worden bevonden. Het betreft de volgende twee rechtszaken:

De man die weigerde mee te werken: heroverweging van het aanwijzingsbesluit

Op 19 februari 2004 weigert een man een controle tijdens een actie preventief fouilleren. De man wordt aangehouden en voorgeleid. Hij blijkt geen wapens op zak te hebben en hij wordt, zonder een verklaring af te leggen, na bijna drie uur heengezonden. De Politierechter (Amsterdam, 27 januari 2005) veroordeelt de man tot een geldboete van 150 euro omdat hij niet heeft voldaan aan een krachtens de artikelen 50, 51 en 52 WWM gegeven bevel.

De man gaat in beroep. Het Hof oordeelt anders: het vonnis wordt vernietigd en de verdachte wordt vrijgesproken. Het Hof neemt het aanwijzingsbesluit - het betreft de aanwijzing voor de periode van 1 juli 2003 tot en met juni 2004 - op de korrel: de motivering schiet in ernstige mate tekort. De aanwijzing is met deze motivering te ruim genomen, zowel naar tijd als naar het gebied. De desbetreffende aanwijzing (aanwijzingsbesluit burgemeester, 26 juni 2003), wordt in het besluit als volgt gemotiveerd:

- "(...) dat in de genoemde veiligheidsrisicogebieden nog geen significante daling van (vuur)wapengerelateerde incidenten geconstateerd kan worden;

- dat ondanks het feit dat er regelmatig preventief fouilleeracties plaatsvinden nog steeds bij elke actie (vuur)wapens in beslag worden genomen;
- dat daarom gewenst is om deze gebieden opnieuw aan te wijzen als veiligheidsrisicogebied”.

Het valt op dat lang niet alle overwegingen, alsmede de gegevens waarop die zijn gebaseerd (waaronder de overzichten van het aantal wapenincidenten), van de subdriehoek wapens en burgemeester in het aanwijzingsbesluit worden vermeld.

Consequenties

Kort voor de uitspraak van het Hof had de burgemeester van Amsterdam een nieuw aanwijzingsbesluit genomen. Het besluit had betrekking op de twee zelfde VRG's, kende een vrijwel identieke motivering en een looptijd van 24 maanden, met inwerkingtreding op 1 juli 2005. Er wordt geconcludeerd dat in elk geval een meer uitgebreide schriftelijke motivering, als onderdeel van het aanwijzingsbesluit, nodig is om een (her)aanwijzing van de VRG's te motiveren. Bovendien worden consequenties getrokken uit de opmerkingen van het Hof over de ruim genomen aanwijzing: er wordt afgestapt van een aanwijzing voor 2 jaar. Er volgt een herziening van het aanwijzingsbesluit: beter gemotiveerd en met een looptijd van 1 jaar. De motivering is op zich niet echt nieuw: de overwegingen worden nu echter uitgebreid in het aanwijzingsbesluit vermeld. De burgemeester informeert de raadscommissie van algemene zaken per brief d.d. 7 oktober 2005 over zijn besluit om het dan geldende aanwijzingsbesluit aanvullend te motiveren en de looptijd terug te brengen tot één jaar.

Naast deze herziening wordt ten behoeve van lopende strafzaken een aanvullende motivering gegeven van twee aanwijzingsbesluiten: het eerste aanwijzingsbesluit van 23 november 2002 (met een looptijd van een half jaar) en het tweede van 26 juni 2003 (met een looptijd van een jaar). Deze aanvullende motivering – per brief van 10 oktober 2005 - beschrijft het wapenbeleid en vermeldt dat er nauwgezette analyses zijn gemaakt van de wapenincidenten in Amsterdam, waaruit blijkt dat er twee gebieden zijn met opvallende concentraties. Deze gegevens zijn de basis voor de aanwijzing van twee VRG's. Na afloop van de eerste aanwijzingsperiode is het preventief fouilleren geëvalueerd, met aandacht voor onder meer de wapenopbrengst, de ontwikkelingen in de wapenincidenten, de wijze waarop gecontroleerd wordt en de oordelen van burgers over het instrument. Dit levert de grondslag van het aanwijzingsbesluit van 26 juni 2003. De brief van 10 oktober 2005 merkt op dat niet alle argumenten om tot aanwijzing over te gaan staan vermeld in het aanwijzingsbesluit, maar louter de hoofdargumenten. De uitwerking van deze argumenten zijn terug te vinden in onderliggende beleidsstukken.

Hier komt bij dat het Openbaar Ministerie in cassatie is gegaan tegen de uitspraak van het Hof. Het Openbaar ministerie meent dat het bestuurlijke aanwijzingsbesluit niet getoetst kan worden door de strafrechter.

XTC-pillen: rechterlijke instemming met motivering van de aanwijzing en met de last

Op 3 oktober 2003 worden een bestuurder en twee inzittenden van een auto gecontroleerd bij een actie preventief fouilleren. Er wordt XTC aangetroffen en de politierechter in de rechtbank van Amsterdam veroordeelt de bestuurder tot een geldboete van 500 euro subsidiair 10 dagen hechtenis. Er wordt hoger beroep ingesteld. De raadsman van de verdachte stelt dat zowel het aanwijzingsbesluit van 26 juni 2003 als de door de officier van justitie afgegeven last van 30 september 2003 onbevoegd zijn genomen en derhalve rechtskracht ontberen. Er wordt verwezen naar de bovenstaande zaak.

Het Hof beoordeelt dit keer dus niet (alleen) het oorspronkelijke aanwijzingsbesluit van 26 juni 2003, maar ook de aanvullende motivering in de brief van 10 oktober 2005. Het Hof oordeelt dat de burgemeester in redelijkheid heeft kunnen besluiten tot de aanwijzing van het VRG, met inachtneming van de omvang van het gebied en van de duur van de aanwijzing. Het Hof oordeelt dat er geen sprake is van een permanent aanwijzingsbesluit, omdat de aanwijzing na het verlopen daarvan telkens wordt heroverwogen. De wetgever heeft volgens het Hof bedoeld dat er een bestuurlijke afweging plaatsvindt over de noodzaak van een aanwijzing.

Het Hof beoordeelt ook de door de officier van justitie afgegeven last. Voor de officier van justitie is het zogeheten 'sfeerverbaal wapenincidenten' belangrijk. Dit verbaal omvat de volgende standaardelementen:

- Een gebiedsaanduiding van het VRG;
- Een omschrijving van de (wapengerelateerde) problematiek op meer concrete locaties binnen het VRG;
- Het handhavingsbeleid in brede zin en reeds uitgevoerde activiteiten;
- Een analyse van de wapenincidenten in het gebied;
- Een weergave van de wapenincidenten in de laatste maanden;
- Een samenvatting;
- Een overzicht van recente wapenincidenten.

In de last geeft de officier van justitie te kennen dat preventief fouilleren subsidiair en dringend noodzakelijk is. De last vermeldt ook concrete cijfers over wapenincidenten. Het Hof oordeelt dat dit feiten en omstandigheden oplevert die de noodzaak van de uit de last voortvloeiende bevoegdheden voldoende onderbouwen en daarmee de controle op 3 oktober 2003 rechtvaardigen.

Deze rechterlijke uitspraak is belangrijk. Het wijst erop dat de inmiddels afgelopen aanwijzingsbesluiten, met de aanvullende motivering, juridisch volstaan. Dit geldt dan ook voor het meest recente aanwijzingsbesluit, omdat dit een uitvoeriger motivering bevat dan de bedoelde aanvullende motivering. Voor de last, en het daaraan ten grondslag liggende sfeerverbaal, geldt hetzelfde.

3.3 Controleacties: organisatie en voorbereidingen

Organisatie: personele beperkingen

Vanaf het begin van de controleacties zijn de voorbereidingen intensief. Die bestaan deels uit het organiseren van de acties. Dit blijkt een probleem op zich, omdat het lastig is om voldoende politiepersoneel op de juiste plaatsen en

momenten op de been te brengen. De acties worden noodgedwongen ver van tevoren ingepland. De wijkteams Beursstraat, IJ-tunnel en Flierbosdreef plannen de acties zoveel mogelijk in aan het begin van een aanwijzingsperiode. Zo is het wel lastig om in te spelen op actuele ontwikkelingen wat betreft wapenincidenten. De capaciteitsproblemen stellen ook grenzen aan de keuzemogelijkheid uit actievormen: een metrocontrole op een druk station kan bijvoorbeeld te veel personeel vergen. Personele beperkingen liggen mede ten grondslag aan het feit dat er momenteel kortere acties worden georganiseerd. Dit is, zo blijkt uit paragraaf 1, een *blessing in disguise*, omdat dergelijke acties doelmatiger zijn. Er wordt ook minder personeel per actie ingezet: de inzet is verschoven van gemiddeld meer dan 40 politiemensen naar veel acties met een inzet van 10 tot 15 politiefunctionarissen. We kunnen geen precieze aantallen noemen, omdat enkel het aantal arbeidsuren wordt geregistreerd.

Om de personele beperkingen aan de wijkteams het hoofd te bieden, is in de vierde controleperiode bij drie acties ondersteuning geleverd door de Regionale Backup Eenheid, het Ondersteuningsteam Binnenstad en de Spoorwegpolitie. Eén controleactie is geheel uitgevoerd door het Ondersteuningsteam Binnenstad.

VRG Binnenstad telt vijf wijkteams. Elk wijkteam is verantwoordelijk voor de controleacties op haar gebied. Er wordt samenwerking gezocht, omdat het anders moeilijk is voldoende personeel op het juiste moment op de been te brengen ten behoeve van preventief fouilleren. Zo hebben wijkteam Beursstraat en IJ-tunnel in de meest recente controleperiode gezamenlijk gestalte gegeven aan twee controleacties. Bij eveneens twee acties sloot, naast deze twee wijkteams, ook wijkteam Lijnbaansgracht aan. Het valt op dat de twee overige wijkteams – Nieuwezijds Voorburgwal en Prinsengracht – in de vierde controleperiode slechts één controleactie hebben uitgevoerd.

In Zuidoost werken de wijkteams binnen het VRG – Flierbosdreef en Ganzenhoef – intensief samen bij de controleacties. De meeste acties zijn onderling afgestemde acties, waarbij er gedurende een actie in de werkgebieden van beide teams wordt gefouilleerd. Er is beleidsmatige samenwerking, maar operationeel worden de wijkteams afzonderlijk ingezet. Er is namelijk voor gekozen om de uitvoering van een controleactie in handen te leggen van één wijkteam. Dit wijkteam voert ook de controles uit in het gebied van het andere wijkteam. Er wordt elke maand tijdens een zogenoemde 'actieweek' een controleactie ingepland. In deze actieweek is het wijkteam vrij van het verlenen van noodhulp, waardoor er capaciteit zou moeten zijn om controleacties uit te kunnen voeren. Dit (de capaciteit) blijkt in de praktijk echter tegen te vallen.

De onderstaande tabel vermeldt hoeveel controleacties door wie (wijkteam; wijkteams; wijkteam of wijkteams met ondersteuning) precies zijn uitgevoerd.

Tabel 16: Verdeling van de controleacties over de verschillende wijkteams

Controleacties per wijkteam		Controle periode 2 07/03 – 05/04	Controle periode 3 06/04 – 03/05	Controle periode 4 07/05 – 03/06*
Binnenstad	Beursstraat	2	1	1
	Lijnbaansgracht	2	3	3**
	IJ-tunnel	1		
	Nieuwezijds	3	1	1***
	Prinsengracht	2	2	1
	Nwz & Brs	9	3	1
	Pr & Lijn	1	2	
	IJ & Brs		1	2
IJ, Brs & Lijn			2	
Zuidoost	Flierbosdreef	1		3
	Ganzenhoef			4****
	FI & Gh	19	9	5

(*) Een actie werd niet door een wijkteam gehouden, maar door Ondersteuningsteam Binnenstad

(**) Met één keer ondersteuning van Ondersteuningsteam Binnenstad

(***) Met ondersteuning van het Ondersteuningsteam Binnenstad en de Spoorwegpolitie

(****) Met één keer ondersteuning van het Ondersteuningsteam Zuid

Er bestaan in werkwijzen aanzienlijke verschillen tussen VRG's en tussen wijkteams, ook – zij het in mindere mate - tussen wijkteams binnen hetzelfde VRG. Dit is deels goed, omdat het ruimte laat voor maatwerk. Het gaat voor een ander deel echter ten koste van uitwisseling van informatie, kennis en opgedane ervaringen.

Het beoordelen van een verzoek om een last is geconcentreerd bij één officier van justitie. Het voordeel hiervan is dat de lijnen tussen politie en OM kort zijn, de samenwerking tussen beide partijen soepel verloopt en deze officier snel in staat is de situatie te beoordelen. Het nadeel van deze concentratie is dat vervangers meestal onvoldoende kennis van het instrument preventief fouilleren hebben, waardoor het lastig kan zijn om op korte termijn (flexibel) een verzoek om een last te beoordelen.

Vorbereidingen

Een belangrijk aspect van de voorbereidingen bestaat al enkele jaren uit draaiboeken en briefings. In eerste instantie werd bij briefings veel tijd genomen, ook voor vragen en discussie, en werd feitelijk veel gebruik gemaakt van de draaiboeken. Inmiddels zijn de boodschappen van draaiboeken en briefings voor een groot deel geïnternaliseerd door het politiepersoneel. Dit geldt zeker voor een belangrijk aspect van de controleacties, te weten de fatsoenlijke bejegening bij

controles. Dit is altijd een belangrijk aspect van politiewerk, maar des te meer omdat er bij preventief fouilleren nu eenmaal 'burgers' en geen verdachten worden gecontroleerd. Door een zekere routinisering bestaat het gevaar dat dit wel eens naar de achtergrond verdwijnt, maar bij elke actie worden brigadiers en/of projectleiders opgedragen om juist wat de bejegening betreft een oogje in het zeil te houden. Het uitdelen van flyers met tekst en uitleg onderstreept ook telkens weer dat de politie bij uitzondering burgers controleert zonder verdenking. Al doende is er sinds 2002 een vertrouwde politiestijl ontstaan bij de controleacties. De politie realiseert zich dat haar werkstijl van invloed is op het (publieke) draagvlak voor de acties, maar met name operationeel leidinggevenden benadrukken dat ook om intrinsieke redenen in de politiestijl tot uitdrukking moet worden gebracht dat er burgers en geen verdachten worden gecontroleerd. Hier wordt dan ook op gehamerd: bij briefings en zo nodig op straat. Of zoals een politiefunctionaris het formuleerde: "Er zijn op straat twee topprioriteiten: bejegening en bejegening". Dit wordt, naast intrinsieke motieven, ook ingegeven door de wetenschap dat de politie juist wat dit betreft de maat wordt genomen: niet alleen door politiek, media en onderzoekers, maar voortdurend door de mensen die gecontroleerd worden. Dezelfde politierespondent: "Je moet je realiseren dat je dus echt iedereen controleert. Misschien wel een raadslid, al is die voor mij natuurlijk niet belangrijker dan mevrouw van drie hoog achter".

De tactische voorbereiding op een controleactie nam in de eerste controleperiode enkele dagen in beslag voor één of enkele leidinggevenden, maar dat is nu teruggebracht tot één dag. Het bepalen van tijd en locatie van de controleactie - uiteraard tijden en locaties met een relatief hoge kans op wapenincidenten - is een belangrijke keuze. Op die tijden en locaties wordt zoveel mogelijk iedereen gecontroleerd. De keuzen voor een bepaalde tijd en locatie werken door in de vraag wie er worden gecontroleerd. Maar op die gekozen actielocatie worden ook mensen gecontroleerd waarbij politiemensen denken geen wapen aan te zullen treffen. Politiemensen controleren op dezelfde locatie uiteraard ook personen waarvan ze weten of inschatten dat ze een wapen op zak zouden kunnen hebben. Bij briefings wordt deze gang van zaken wel geoperationaliseerd door te zeggen dat zoveel mogelijk iedereen op een bepaalde tijd en locatie moet worden gecontroleerd.

De politieteams die de straat op gaan voor controleacties worden, zo mogelijk, representatief geformeerd, dus met een bij de sociale omgeving passende verdeling naar geslacht, etniciteit en leeftijd. Er zijn bij een actie altijd operationeel leidinggevenden op straat waaraan vragen gesteld kunnen worden, bijvoorbeeld over de vraag of een bepaald mes nu wel of geen wapen is of omtrent de afhandeling van een geconstateerde overtreding. Zo wordt de rechtsgelijkheid bevorderd.

3.4 Werkwijzen bij controleacties

Er worden door politiek en autoriteiten lastig te verenigen eisen gesteld aan preventief fouilleren: aan de ene kant dienen de doelmatigheid en doeltreffendheid hoog te zijn, en aan de andere kant wordt er bezwaar gemaakt tegen selecties van personen of groepen. In de praktijk heeft de politie hiermee echter om leren gaan. Ze heeft namelijk de doelmatigheid op weten te voeren zonder selectiecriteria op te stellen ten aanzien van groepen, groeperingen of categorieën. De doelmatigheid is langs de volgende lijnen verbeterd:

- Een meer uitgekende keuze van de tijden en locaties waar controleacties worden uitgevoerd. Met name uit de ervaringen en cijfers van VRG Zuidoost in de vierde controleperiode blijkt dat de keuze waar en wanneer wordt gecontroleerd meer bepalend is voor de wapenopbrengst dan de vraag hoeveel personen er worden gecontroleerd.
- Het aantal acties dat korter duurt dan 5 uur is toegenomen. Dit gaat gepaard met een afname van het aantal politiefunctionarissen dat (gemiddeld) per actie wordt ingezet: van gemiddeld meer dan 40 politiefunctionarissen in de eerste controleperiode naar een inzet van doorgaans tussen de 10 en 15 politiemensen in de meest recente controleperiode. De kortere acties leiden minder dan langere acties (op eenzelfde locatie) onder het feit dat de actie bekend raakt. Door locaties en tijden te kiezen waar het aanbod van te controleren personen is afgestemd op de politie-inzet, wordt het ingezette politiepersoneel beter benut.
- Gedurende een controleactie wisselt de politie van locatie. Zo wordt voorkomen dat ze lang blijft controleren op een locatie waar ze inmiddels bekend is geraakt of op een locatie waar om de een of andere reden het aanbod van te controleren personen tegenvalt.
- Bij een controleactie stemt de politie de actiemethode af op de lokale omstandigheden. Zo organiseert VRG Zuidoost, vanwege de invals- en doorgangswegen in Zuidoost, vaker voertuigcontroles dan VRG Binnenstad, met juist veel voetgangers.
- Gedurende een controleactie wisselt de politie ook de actiemethoden af, waarbij ze inspeelt op de omstandigheden. De onderstaande tabel (tabel 17) vermeldt welke actiemethode(n) bij een bepaalde actie zijn toegepast. Bij de meeste acties zijn verschillende methoden gecombineerd. De gebiedssurveillance en horecacontrole worden het meest toegepast. Het is niet bekend hoeveel wapens er per actiemethoden worden aangetroffen, omdat het – behoudens de bureaus Beursstraat en IJ-tunnel - geen standaardgewoonte is om de opbrengsten per actiemethode te vermelden.

Tabel 17: Toegepaste actiemethoden in controleperiode 4

	Datum WT Tijdspanne	Insluiting	Geb. Surveill.	St. Vrtg Controle	Dyn Vrtg Controle	Horeca Controle	
VRG Binnenstad	30/07/05 lijn 2.30-5.30		X			X	
	10/09/05 ijt/bs/lijn 21-23.30		X				
	17/09/05 nw/otb/spo 20-04		X	X			
	19/10/05 otb 20-23	X	X		X	X	
	25/11/05 pr 23-07			X		X	
	06/01/06 lijn 22.30-23.45		X				
	27/01/06 ijt/bs 14.30-24	X	X			X	
	10/02/06 bs/ijt 15.30-23	X	X	X			
	23/02/06 bs/lijn/ijt 15-23.30		X			X	
	10/03/06 lijn/otb 20.30-22.30		X				
	11/03/06 lijn/vli-brij 22.30-01					X	
	31/03/06 bs 15-00	X	X			X	
	VRG Zuidoost	21/07/05 fl/gh 18-22					
14/10/05 fl/gh 20-22					X		
28/10/05 otz/fl 20-24			X				
18/11/05 gh 15.30-20.30		X	X			X	
19/11/05 fl 20-24			X				
29/12/05 gh/otz 14.30-23.30			X		X	X	
20/01/06 fl/gh 20-23.45		X				X	
27/01/06 gh/otz 22-1.15			X			X	
10/02/06 fl/gh 20-23.30			X				
24/02/06 gh 15.30-23		X	X	X		X	
08/03/06 fl 19.30-21.06			X				
24/03/06 gh 15.30-23			X		X		
26/03/06 fl 20.05-23.18			X			X	

4 Bevolkingsonderzoek

4.1 Inleiding

We behandelen in deze paragraaf twee vormen van bevolkingsonderzoek. Het betreft in de eerste plaats de door de gemeente uitgevoerde (telefonische) omnibusenquêtes (4.2). In de tweede plaats heeft het COT op straat enquêtes afgenomen: onder personen die zojuist waren gecontroleerd en, los van een politieactie, onder bezoekers van locaties waar geregeld controleacties worden gehouden (4.3).

4.2 De omnibusenquêtes

Sinds het instrument preventief fouilleren is geïntroduceerd in Amsterdam worden door de gemeente middels omnibusenquêtes peilingen uitgevoerd onder de Amsterdamse bevolking. Dit is gebeurd in 2002, 2003 en 2005. In deze onderzoeken wordt een representatieve afspiegeling van de Amsterdamse bevolking ouder dan 16 jaar geënquêteerd. Uit de omnibusenquêtes blijkt dat de mening van de Amsterdamse burger over preventief fouilleren in het algemeen vrij constant is gebleven en overwegend positief is. We presenteren gegevens uit de meest recente enquête: *Omnibus 68: Preventief Fouilleren (derde meting)*, Amsterdam, november 2005.

Toenemende bekendheid

Preventief fouilleren is bekend in Amsterdam; de precieze ligging van de VRG's minder. Dat preventief fouilleren wordt toegepast in Amsterdam is voor driekwart van de burgers bekend (75%). Van de twee VRG's is de Binnenstad een stuk bekender dan Zuidoost: 59% van de ondervraagden kon de Binnenstad noemen, terwijl slechts 36% spontaan Zuidoost noemde. Bekendheid over de gebieden waar preventief fouilleren wordt toegepast neemt wel langzaam toe.

Voorstanders: een ruime meerderheid

De omnibus toont dat de meerderheid (76%) van de Amsterdammers voorstander is van preventief fouilleren. Ten opzichte van eerdere jaren is het percentage voorstanders licht gedaald (87% in 2003) en het percentage tegenstanders (9% tegenover 4% in 2003) is licht gestegen. Ook vindt een ruime meerderheid van de Amsterdammers (76%) het geen probleem om zelf gecontroleerd te worden. Dit cijfer is gelijk aan eerdere metingen. De tegenstanders van wapencontroles hebben er een stuk meer moeite mee om zelf gecontroleerd te worden.

Uitvoering: bejegening is belangrijk

In het patroon van belangrijkste aandachtspunten bij het uitvoeren van preventief fouilleren hebben zich geen wijzigingen voorgedaan. Net als bij eerdere metingen geeft de omnibus 2005 aan dat driekwart van de Amsterdammers (76%) het belangrijk vindt dat tijdens wapencontroles iedereen gecontroleerd wordt en niet alleen bepaalde risicogroepen. Als het gaat om de manier waarop wapencontroles worden uitgevoerd, dan zijn correcte behandeling (43%), vriendelijke agenten

(31%) en uitleg waarom er gecontroleerd wordt (21%) voor Amsterdammers het belangrijkste. Het belangrijkste punt onder tegenstanders van het instrument is dat vooral iedereen gelijk behandeld moet worden (33% van de tegenstanders).

Ingeschatte effecten: optimisme

Zes van de tien Amsterdammers (60%) verwacht dat het wapenbezit zeker of enigszins vermindert door regelmatige controles in de huidige gebieden. Het percentage personen dat hier zeker van is (24%), is in 2005 licht gedaald ten faveure van de groep die vindt dat het enigszins vermindert (36%). Ook menen steeds minder Amsterdammers dat het dragen van een wapen (enigszins) bijdraagt aan de eigen veiligheid: één op de tien in 2005 (11%) ten opzichte van 17% in 2003 en 18% in 2002.

Amsterdammers menen dat preventief fouilleren bijdraagt aan het veiligheidsgevoel. Tweederde van de Amsterdammers (65%) denkt dat de stad zeker of enigszins veiliger wordt door wapencontroles in de huidige gebieden. Ruim een kwart van de Amsterdammers (27%) voelt zich zelf veiliger door controles. Dit is een toename ten opzichte van 2003, toen 19% zich veiliger voelde door preventief fouilleren.

Controleren in de hele stad?

Ruim de helft van de Amsterdammers (54%) vindt dat er zeker meer gebieden in de stad moeten komen waar wapencontroles worden toegestaan. Dit is een daling ten opzichte van 2003. Enigszins inconsistent met deze uitslag is dat een grotere groep Amsterdammers vindt dat er zeker *overall* in de stad wapencontroles mogen worden uitgevoerd: 62% vindt dit zeker en nog eens 19% zegt 'ja, mits'. In totaal is hier dus 81% voorstander van. Dit is een stijging ten opzichte van 2003, toen 73% deze mening was toegedaan.

Vierenzestig procent van de Amsterdammers denkt dat het zeker of enigszins veiliger wordt in de stad als de politie overall wapencontroles mag uitvoeren. Dit is een lichte daling ten opzichte van 2003 (68%). Voor ruim de helft van de Amsterdammers (56%) maakt het qua veiligheidsgevoel niets uit als de politie in de hele stad wapencontroles mag uitvoeren. Een licht stijgend percentage voelt zich hier onveiliger door (5% in 2005 ten opzichte van 2% in 2003).

Evenementen en Openbaar Vervoer

Driekwart van de Amsterdammers (76%) is zeker voor wapencontroles tijdens evenementen, voor nog eens 16% hangt het ervan af. Tweederde van de stadsbewoners (65%) is zeker voor wapencontroles in het openbaar vervoer, voor 14% hangt het ervan af. De overige 20% is hier tegenstander van, waarmee preventief fouilleren in het openbaar vervoer lager scoort dan in de hele stad en tijdens evenementen.

4.3 Straatenquêtes

Onderzoeksopzet

Het COT heeft, als onderdeel van de evaluatie preventief fouilleren, in maart en april 2006 een onderzoek uitgevoerd middels stratenquêtes onder personen in de VRG's Binnenstad en Zuidoost. Doel van deze enquêtes was om de mening van burgers die zelf met preventief fouilleren geconfronteerd worden over dit instrument in beeld te krijgen. In beide gebieden is zowel tijdens een actie preventief fouilleren, onder mensen die zojuist gefouilleerd waren, als buiten acties om geënquêteerd. In totaal zijn 412 personen geënquêteerd.

De enquêtes zijn afgenomen door medewerkers van het COT. Tijdens de controleacties waren vijf enquêteurs aanwezig. Ook de enquêtes buiten acties om werden afgenomen door vier tot vijf enquêteurs.

Tijdens de controleacties spraken de enquêteurs personen aan die zojuist waren gecontroleerd door de politie. Hen is gevraagd of zij wilden meewerken aan een enquête die deel uitmaakte van een evaluatie van preventief fouilleren in opdracht van de gemeente Amsterdam. Buiten controleacties om hebben enquêteurs van het COT in dezelfde gebieden op vergelijkbare dagen en tijdstippen personen aangesproken met de vraag of zij wilden meewerken aan de enquête. Hierbij is rekening gehouden met het bereiken van een goede afspiegeling van de aanwezigen in het gebied. Het afnemen van een enquête nam twee tot drie minuten in beslag.

Vragenlijst

In de vragenlijst, opgenomen in bijlage 3, zijn enkele sleutelvragen opgenomen over preventief fouilleren. Deze gingen in het bijzonder in op: de beïnvloeding van de veiligheid(sbeleving) door preventief fouilleren; het optreden van de politieagent; de privacy en schending hiervan; wapenbezit in de wijk

De andere vragen zijn in de enquête opgenomen om te bepalen of deze variabelen van invloed zijn op de beantwoording van de sleutelvragen. Het betreft vragen over: geslacht, leeftijd, geboorteland, etniciteit, plaats van wonen (wijk/gemeente/land) en de context van het handelen van de persoon (bijvoorbeeld te voet, in een auto of in een horecagelegenheid). Daarnaast is gevraagd of hij/zij eerder gefouilleerd was en is, indien relevant, genoteerd wat het fouilleerresultaat was.

Responsgroep

De responsgroep telt beduidend meer mannen dan vrouwen; zij vormen bijna driekwart van de responsgroep. Dit valt te verklaren uit het feit dat op tijden en plaatsen waar controleacties worden uitgevoerd meer mannen dan vrouwen aanwezig zijn.

Het valt op dat veel respondenten jong zijn. De helft van alle respondenten is niet ouder dan 30 jaar; de groep van 20 tot en met 25 jaar is de grootste (20% van de respondenten).

Slechts 52% van de respondenten is geboren in Nederland. Surinamers nemen de tweede plaats in met 15%. Verder zijn de geboortelanden van de respondenten zeer verschillend. Eenzelfde beeld geldt voor de etniciteit van respondenten; het enige verschil is dat er een grotere groep van oorsprong Surinaams is (25%).

Uit de context blijkt dat de meerderheid van de respondenten (69%) te voet was; 10% was met de auto en 12% bevond zich in de horeca. Tweederde (67%) van de gefouilleerde personen maakt een dergelijke wapencontrole voor het eerst mee.

VRG Binnenstad: respons

In de binnenstad zijn 206 mensen geënquêteerd: 115 personen tijdens een actie en 91 buiten een actie. De respondenten zijn relatief vaak toeristen, dagjesmensen en passanten. Slechts 23% van de ondervraagden was afkomstig uit de wijk zelf. De herkomst van de overige respondenten was: elders in Amsterdam (34%), buitenland (21%) en elders in Nederland (21%). Een vijfde (19%) van de respondenten bevond zich in de horeca; 10% in of bij de metro en 70% was voetganger. In totaal is 70% man.

Achtenveertig procent is in Nederland geboren en 43% heeft een Nederlandse etniciteit. De grootste allochtone etnische groep bestaat uit Surinamers (12%). Turken en Marokkanen nemen beide 3% van de responsgroep in. Voor de overige groepen ligt dit percentage onder de 3%.

Voor 3% van de respondenten hebben enquêteurs genoteerd dat ze zichtbaar drugsverslaafd waren. Jongeren (tot dertig jaar) beslaan 48% van de responsgroep; slechts 11% van de responsgroep was 50 jaar of ouder.

VRG Zuidoost: respons

In Zuidoost zijn 206 mensen geënquêteerd: 103 personen tijdens een actie en 103 buiten een actie. Dit VRG bestaat voornamelijk uit woonwijken, enkele horecagelegenheden en enkele winkelcentra. Maar liefst 56% van de ondervraagden was afkomstig uit de wijk zelf. De herkomst van de overige respondenten was: elders in Amsterdam (24%) en ergens anders in Nederland (19%).

Slechts 5% van de respondenten bevond zich in de horeca, 23% in/ bij een auto en 67% was voetganger. Mannen nemen 69% van de responsgroep in.

Vierenvijftig procent is in Nederland geboren en 35% heeft de Nederlandse etniciteit. De grootste allochtone etnische groep bestaat uit Surinamers (38%, dus meer dan autochtone Nederlanders). Antillianen nemen 7% van de responsgroep in, Marokkanen 3%. Overige groepen nemen slechts (minder dan) één of twee procent van de responsgroep in. Wel dient opgemerkt te worden dat vrij veel personen (17%) tot de categorie "overige" behoorde.

Over slechts één persoon hebben enquêteurs genoteerd dat hij zichtbaar drugsverslaafd was. Precies 53% is jonger dan dertig jaar en slechts 10% van de respondenten was ouder dan 50 jaar.

Non-respons

Van de totale groep aangesproken personen wilde 50% (N=428 personen) niet meewerken aan de enquête. De non-respons onder allochtone mannen was relatief hoog: terwijl 49% van de responsgroep van niet-Nederlandse afkomst was, gold voor de non-respons onder mannen dat 72% van hen allochtoon was. Ook onder de vrouwen waren de allochtone vrouwen oververtegenwoordigd (60% van de vrouwen) en valt op dat vrouwen met name buiten acties om minder vaak medewerking wilden verlenen.

Bij de non-respons is gevraagd naar de reden om niet mee te willen werken. Soms is dit bij uitblijven van een antwoord ingeschat door de onderzoeker. De belangrijkste redenen om niet mee te willen of kunnen werken waren geen zin (39%), geen tijd (31%) en taalproblemen (13%). Andere redenen werden slechts door kleine aantallen respondenten opgegeven. In Zuidoost was geen zin of tijd vaker een reden om niet mee te werken, terwijl in de Binnenstad geïrriteerd raken,

drugs/alcohol of taalproblemen bij toeristen vaker een reden was om niet mee te werken.

De non-respons buiten acties om (81% van de totale non-respons) was beduidend hoger dan tijdens acties preventief fouilleren (19%). Met name geen zin hebben valt op als reden om niet mee te willen werken aan de enquête buiten een actie om.

4.4 Resultaten

Wapenbezit en de bekendheid met preventief fouilleren

Slechts een kwart van de respondenten heeft nooit gehoord over preventief fouilleren; de meeste die ervan hebben gehoord hebben dit via de media vernomen. Bijna de helft (46%) van de respondenten heeft de indruk dat er veel personen met wapens in het betreffende VRG rondlopen.

Tabel 18: indruk over wapenbezit

Indruk veel wapens in de buurt?	Binnenstad		Zuidoost		Beide VRG's	
	%	N	%	N	%	N
Ja	40,6	82	51,0	105	46,0	195
Nee	36,1	73	20,4	42	28,1	119
Geen idee	23,3	47	28,6	59	25,9	110
Missing		4				4

Wenselijkheid van preventief fouilleren

Over het algemeen is de indruk over preventief fouilleren onder respondenten positief. Eenzestig procent (N=260) van alle respondenten is voorstander van preventief fouilleren, waarbij geen significant verschil is gevonden tussen respondenten in VRG Zuidoost of Binnenstad. Ook leeftijd bleek hierin geen bepalende factor te zijn. Er kan ook geen relatie worden aangetoond tussen de wenselijkheid van preventief fouilleren, de vraag of iemand wel eens eerder gefouilleerd is en het aantal maal dat iemand al gefouilleerd is. Dit duidt erop dat herhaaldelijk controleren over het algemeen geen negatieve houding ten aanzien van preventief fouilleren als bijeffect heeft. Hierbij dient te worden opgemerkt dat 41% van alle (ooit) gefouilleerde respondenten reeds 3 keer of vaker is gefouilleerd (N=53). Een factor die na toetsing wel significant van invloed is gebleken op de wenselijkheid van preventief fouilleren is het wel of niet wonen in een VRG. Bewoners van een VRG achten het instrument minder wenselijk dan passanten. Van de respondenten die wel in een VRG woonachtig zijn (40%, N=168), is 54% voorstander van de acties. Van de respondenten die buiten een VRG wonen (60%, N=256) is 66% voorstander van preventief fouilleren.

Tabel 19 wenselijkheid van preventief fouilleren

Wenselijkheid van preventief fouilleren	Binnenstad		Zuidoost		Beide VRG's	
	%	N	%	N	%	N
Voor	60,8	124	62,1	128	61,1	260
Tegen	25,0	51	17,5	36	21,4	91
Weet niet	14,2	29	20,4	42	17,6	75
Missing		2				2

Invloed op veiligheidsgevoelens

Preventief fouilleren heeft voor een kleine meerderheid van de respondenten een positief effect op de veiligheidsgevoelens. Voor 53% van de respondenten (N=181) verbetert preventief fouilleren het veiligheidsgevoel (sterk). Voor 47% (N=201) geldt dat zij menen dat hun veiligheidsgevoel er gelijk door is gebleven en voor 10% van de respondenten (N=42) is het veiligheidsgevoel negatief beïnvloed.

Tabel 20: invloed op het veiligheidsgevoel

Veiligheidsgevoel verbeterd?	Binnenstad		Zuidoost		Beide VRG's	
	%	N	%	N	%	N
(stuk) verslechterd	11,7	24	8,3	17	9,9	42
Gelijk	41,2	84	52,7	108	47,4	201
(stuk) verbeterd	37,1	96	39,0	80	52,7	181
Missing		2		1		4

Het valt op dat passanten van een VRG zich (vaker) veiliger voelen door preventief fouilleren dan inwoners van het betreffende VRG. En mogelijke verklaring is het feit dat onbekendheid van een buurt veiligheidsgevoelens negatief kan beïnvloeden.

Het omgekeerde argument – ik ken de omgeving goed, weet wat er speelt en voel me daarom niet onveilig - werd meermaals gehoord tijdens het enquêteren als mensen vonden dat controles geen invloed hadden op hun veiligheidsgevoelens – die dus gelijk bleven. Een treffend voorbeeld is de volgende uitspraak:

“Ik ben geboren en getogen in deze buurt [VRG Zuidoost] en heb me hier dus nooit onveilig gevoeld, in ken mijn buurt. Ik voel me wel onveilig in andere buurten, bijvoorbeeld in West, omdat ik het daar niet ken”.

De controleacties zullen slechts een positief invloed kunnen hebben op het veiligheidsgevoel als mensen zich daadwerkelijk (wat) onveilig voelen. Immers, als men zich al veilig voelt, zijn de controleacties in feite onnodig om het veiligheidsgevoel positief te beïnvloeden.

Leeftijd blijkt niet van invloed te zijn op de gegeven antwoorden. Uit de antwoorden blijkt dat de vragen met betrekking tot de wenselijkheid van preventief fouilleren en de vraag met betrekking tot de beïnvloeding van het veiligheidsgevoel positief met elkaar correleren. Oftewel, hoe positiever men preventief fouilleren in het

betreffende VRG acht, hoe groter de kans is dat ook de veiligheidsgevoelens positief beïnvloed worden en andersom.

Opvallend is dat respondenten die zojuist zijn gefouilleerd positiever zijn over de bijdrage van preventief fouilleren aan het veiligheidsgevoel dan personen die buiten acties om hiernaar worden gevraagd. Dit verschil geldt alleen voor degenen die zojuist zijn gecontroleerd. Respondenten die wel eens eerder zijn gefouilleerd (maar niet zojuist) zijn minder positief.

Privacy

Van alle respondenten vindt 40% preventief fouilleren een (ernstige) schending van de privacy (N=170). Daarentegen vindt 52% (N=221) het (absoluut) geen schending. Er is geen verschil van mening tussen allochtonen en autochtonen. Er is een positieve correlatie gevonden tussen de wenselijkheid van preventief fouilleren en de mate van schending van privacy. Oftewel, hoe wenselijker men preventief fouilleren acht, hoe minder men preventief fouilleren als een schending van de privacy beschouwt en andersom. Van de respondenten die voorstander zijn van de acties (61%, N=260), is 67% van mening dat preventief fouilleren (absoluut) geen schending van de privacy is. Van de respondenten die tegenstander zijn of niet weten wat ze van de acties moeten vinden (39%, N=166), is 29% van mening dat preventief fouilleren (absoluut) geen schending is van de privacy.

Ook is een positieve correlatie gevonden tussen de mate van beïnvloeding van de veiligheidsgevoelens en de mate van schending van de privacy. Oftewel, hoe veiliger men zich door de acties preventief fouilleren voelt, hoe minder de respondent preventief fouilleren als een schending van de privacy beschouwt en andersom. Van de respondenten waarvan het veiligheidsgevoel (sterk) verbeterd is (43%, N=181), is 65% van mening dat het preventief fouilleren (absoluut) geen schending is. Van de respondenten waarbij het veiligheidsgevoel na de acties (sterk) verslechterd is (10%, N=42), is 37% van mening dat preventief fouilleren een schending van de privacy is.

Tabel 21: Schending van de privacy

Is het een schending van de privacy?	Binnenstad		Zuidoost		Beide VRG's	
	%	N	%	N	%	N
(ernstige) schending	42,5	87	36,6	75	40,0	170
Geen mening	5,4	11	10,2	21	8,0	34
(absoluut) geen schending	52,2	107	53,2	109	52,0	221
Missing		1		1		3

Politieoptreden

Voor 62% van de gefouilleerde personen geldt dat zij het optreden van de politie als (zeer) positief hebben ervaren (N=176); slechts 12% is (zeer) negatief (N=35).

Tabel 22: optreden van de politie

Het optreden van de politie?	Binnenstad		Zuidoost		Beide VRG's	
	%	N	%	N	%	N
(zeer) Negatief	12,5	17	11,9	17	12,4	35
Neutraal	23,5	32	28,2	40	25,7	73
(zeer) Positief	64,0	87	59,9	85	62,0	176
Missing		70		64		144

Driekwart (75%, N=213) van degenen die gefouilleerd zijn is van mening dat hen duidelijk is verteld waarom men aan een fouillering onderworpen werd. Hierbij dient opgemerkt te worden dat iedere gefouilleerde burger een *flyer* meekrijgt waarin zowel in het Nederlands als in het Engels uitgelegd staat wat preventief fouilleren inhoudt. In feite zou in ieder geval na iedere fouillering duidelijk moeten zijn waarom men gefouilleerd is en wat preventief fouilleren inhoudt. Enkele waargenomen negatieve geluiden hadden vooral te maken met het feit dat betrokkenen zich soms wat overdonderd voelden door de grote hoeveelheid agenten waarmee ze plots te maken kregen.

Tabel 23: duidelijkheid bij preventief fouilleren

Duidelijk verteld waarom gefouilleerd?	Binnenstad		Zuidoost		Beide VRG's	
	%	N	%	N	%	N
Ja	77,2	105	73,8	104	75,1	213
Nee	14,7	20	17,7	25	16,6	47
Gaat wel	8,1	11	8,5	12	8,1	23
Missing		70		65		145

Tevens is gevraagd of men de indruk heeft dat de politie sommige mensen eerder/ sneller fouilleert dan anderen. Een meerderheid (61%, N=258) van de respondenten meent dat de politie bepaalde personen eerder fouilleert dan andere; in Zuidoost (64%, N=132) iets meer dan in de Binnenstad (59%, N=117). Hierbij dient opgemerkt te worden dat discriminatie op etniciteit of huidskleur slechts een van de vele gehoorde vermeende selectiecriteria van de politie betreft. Ook werd selectie op basis van geslacht, leeftijd, een al dan niet verzorgd uiterlijk en bekendheid bij de politie geregeld genoemd.

Etniciteit blijkt op de beantwoording van deze vraag van invloed: respondenten met een niet-Nederlandse etniciteit zijn van mening dat de politie vaker selectief fouilleert dan autochtone Nederlanders. Het valt op dat deze correlatie is toe te schrijven aan de respons in de Binnenstad; in Zuidoost is er geen relatie gevonden tussen etniciteit en gegeven antwoorden.

Uit opmerkingen van respondenten, met name in Amsterdam Zuidoost, valt op te maken dat ze vinden dat er niet te eenzijdig op bepaalde locaties moet worden gecontroleerd: om praktische redenen (er is ook elders wapenbezit) en omdat ze het onterecht vinden als 'hun' wijk of buurt zo "zonder reden" een slecht imago zou krijgen of behouden.

Tabel 24: selectiviteit bij controles

Is de politie selectief?	Binnenstad		Zuidoost		Beide VRG's	
	%	N	%	N	%	N
Ja	58,5	117	64,1	132	61,3	258
Nee	29,5	59	27,2	56	28,0	118
Neutraal	12,0	24	8,7	18	10,7	45
Missing		6				7

Er is een positieve correlatie gevonden tussen de wenselijkheid van preventief fouilleren en de mening over het optreden van de politieagent (bejegening). Hoe positiever de mening over het optreden van de politieagent, hoe wenselijker men preventief fouilleren acht en andersom. Het is met andere woorden aannemelijk dat het optreden van de politie de mening over de wenselijkheid van preventief fouilleren beïnvloedt. Van de respondenten die voorstander zijn van preventief fouilleren (61%, N=260), is 73% (zeer) positief over het politieoptreden. Van de respondenten die tegenstander zijn van de acties (39%, N=166), is 41% (zeer) positief over het optreden van de politieagent.

Daarnaast is een positieve correlatie gevonden tussen de mening over het optreden van de politieambtenaar en de beïnvloeding van de veiligheidsgevoelens. Dus: hoe positiever de ervaring met de politieagent is beoordeeld, hoe positiever de beïnvloeding van de veiligheid door preventief fouilleren en andersom. Van de respondenten die (zeer) positief waren over het optreden van de politieagent (62%, N=176), is bij 54% het veiligheidsgevoel na preventief fouilleren (sterk) verbeterd. Van de respondenten die (zeer) negatief waren over het optreden van de politie agent (12%, N=35), is bij 29% van het veiligheidsgevoel (sterk) verbeterd na de acties.

Ten slotte is er een positieve correlatie tussen het optreden van de politieagent en de mate van schending van de privacy. Dit wijst erop dat hoe positiever men het politieoptreden heeft ervaren, hoe minder men het preventief fouilleren als een schending van de privacy beschouwt (en andersom). Kennelijk kan de politie met haar stijl van optreden ervoor zorgen dat de schending van de privacy minder zwaar wordt beleefd. Van de respondenten die (zeer) positief waren over het optreden van de politie agent (62%, N=176), is 65% van mening dat preventief fouilleren (absoluut) geen schending is van de privacy. Van de respondenten die (zeer) negatief waren over het optreden van de politie agent (12%, N=35), is 23% van mening dat preventief fouilleren (absoluut) geen schending is.

Controleren in de hele stad?

De respondenten is gevraagd of preventief fouilleren ook elders, dus buiten de huidige twee VRG's, zou moeten worden toegepast. Vijfenzestig procent van de respondenten is van mening dat dit zou moeten gebeuren. Op de vraag waar de politie nog meer zou moeten fouilleren (een open vraag) werd het meest geantwoord "overall in de stad".

We zien bij de antwoorden op deze vraag een groot verschil tussen respondenten in VRG Binnenstad en VRG Zuidoost. Terwijl in de Binnenstad slechts een krappe meerderheid (53%, N=104) voorstander is, kan uitbreiding naar andere delen van de stad in Zuidoost rekenen op de steun van 76% van de respondenten (N=157).

Dit valt te koppelen aan de “losse” opmerkingen van respondenten in met name Amsterdam Zuidoost die vinden dat de politie niet te eenzijdig op bepaalde locaties in hun leefomgeving moet controleren, omdat hun wijk of buurt op die manier onterecht een slecht imago krijgt of behoudt.

Tabel 25: wenselijkheid van uitbreiding van het toepassingsgebied

Moet ook elders gefouilleerd worden?	Binnenstad		Zuidoost		Beide VRG's	
	%	N	%	N	%	N
Ja	52,5	104	76,2	157	65,2	273
Nee	27,3	54	13,6	28	20,0	84
Weet niet	20,2	40	10,2	21	14,8	62
Missing		8				9

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Conclusies

Opbrengsten

1. Vanaf de eerste controleactie (29 november 2002) tot en met maart 2006 zijn in de twee veiligheidsrisicogebieden bijna zevenenvijftigduizend mensen gecontroleerd (57.237 om precies te zijn) en 6.661 voertuigen. Daarbij zijn 1.203 wapens aangetroffen en er zijn in totaal 358 personen aangehouden: 163 keer inzake WWM.
2. In de vierde controleperiode – juli 2005 tot en met maart 2006 – zijn in VRG Zuidoost, bij 12 acties, in totaal 1.668 personen gefouilleerd en 129 voertuigen gecontroleerd. Dit levert 59 wapens op en er worden 27 arrestanten gemaakt: 17 maal inzake WWM. Hiertoe worden 924 arbeidsuren ingezet.

Het valt op dat het aantal gecontroleerde personen per arbeidsuur in controleperiode 4 nagenoeg gelijk is gebleven, terwijl de wapenvondst en het aantal arrestanten per gecontroleerd persoon tijdens de controleacties in VRG Zuidoost fors zijn toegenomen. Het aantal gecontroleerde personen per arbeidsuur verandert in de loop der jaren van 2,0 gefouilleerde personen per arbeidsuur (periode 1) naar 2,6 (periode 2), naar 2,8 (periode 3) tot opnieuw 2,6 (periode 4). In de vierde controleperiode wordt gemiddeld één wapen aangetroffen op 28 gecontroleerde personen. In de drie voorafgaande controleperioden moesten maar liefst 107 personen (periode 3), 109 personen (periode 2) en 91 personen (periode 1) worden gecontroleerd om één wapen aan te treffen. In deze periode wordt bovendien één arrestant gemaakt op 62 gecontroleerde personen. In de drie controleperioden daarvoor moesten daartoe 164 (periode 3), 255 (periode 2) en 143 (periode 1) personen worden gecontroleerd. De twee laatstgenoemde verbeteringen kunnen onder meer worden verklaard uit:

- Een betere keuze van de precieze tijden en locaties van de controleacties, gebaseerd op kennis en gegevens over wapenincidenten;
 - Een verkorting van (een deel van) de controleacties naar ongeveer 4 uur (per locatie). Landelijk onderzoek leert dat dit - wat de (wapen)vangst betreft - min of meer de optimale maat is, onder meer omdat langere acties stuk gaan of omdat het aantal personen op straat dan daalt.
3. In de vierde controleperiode fouilleert de politie in VRG Binnenstad, bij 12 acties, 3.954 personen en ze controleert 394 voertuigen. Ze vindt 98 wapens en houdt 33 personen aan: 8 keer inzake WWM. Er worden 640 arbeidsuren ingezet.

In deze controleperiode wordt in VRG Binnenstad één aanhouding verricht op 120 gecontroleerde personen. In de drie voorafgaande perioden moesten daartoe 159 (periode 3), 224 (periode 2) en 103 (periode 1) personen worden

gefouilleerd. Het aantal gecontroleerde personen per arbeidsuur laat van periode 1 tot 4 het volgende beeld zien: 3,2 gefouilleerden per arbeidsuur in periode 1; 4,0 in periode 2; 3,9 in periode 3; en 4,3 in de laatste controleperiode. Om één wapen aan te treffen moeten in VRG Binnenstad ongeveer evenveel personen – te weten 40 - worden gecontroleerd als in de twee controleperioden daarvoor: toen werd gemiddeld één wapen gevonden bij 37 gecontroleerde personen.

Wapenincidenten

4. In de periode van juli 2005 tot en met maart 2006 worden in VRG Binnenstad 488 wapenincidenten geregistreerd. In dezelfde maanden een jaar eerder waren dat er 544 en in de twee jaren daarvoor respectievelijk 667 en 747. Over drie jaar bedraagt de daling 34,7% en over het laatste jaar 10,3%.
5. In dezelfde periode, dus van juli 2005 tot en met maart 2006, zijn in VRG Zuidoost 314 wapenincidenten geregistreerd. In dezelfde maanden een jaar eerder waren het er 383, twee jaar eerder nog 375 en drie jaar eerder in totaal 445. Over drie jaar doet zich een daling voor met 29,4%. Over het laatste jaar is de daling 18%.
6. In de hele politieregio daalt het aantal wapenincidenten in drie jaar tijd (juli 2002 tot en met maart 2003 in vergelijking met juli 2005 tot en met maart 2006) met 14,3%: van 4.068 naar 3.488, dus een afname van 580 wapenincidenten. Dit komt voor een groot gedeelte door de daling van het aantal wapenincidenten in de twee VRG's. Als we de VRG's buiten beschouwing laten, komt de daling namelijk voor 'de rest van de regio' uit op 6,6%, hetgeen in absolute zin neerkomt op een afname met 190 wapenincidenten.
7. In de politieregio daalt het aantal wapenincidenten in het laatste jaar (juli 2004 tot en met maart 2005 in vergelijking met juli 2005 tot en met maart 2006) met 7,3%: van 3.763 naar 3.488, dus een afname van 275 wapenincidenten. Als we de VRG's buiten beschouwing laten, komt de daling voor 'de rest van de regio' uit op 5,3%, hetgeen in absolute zin neerkomt op een afname met 150 wapenincidenten.

Enquêtes

Omnibusenquête

8. Uit de telefonisch afgenomen Omnibusenquête onder een representatieve steekproef van Amsterdammers van 16 jaar en ouder blijkt onder meer dat 75% op de hoogte is van preventief fouilleren en dat bijna hetzelfde percentage (namelijk 76%) voorstander is van deze controleacties. Tevens 76% heeft er geen moeite mee om zelf te worden gecontroleerd. Aan deze steun worden wél enkele voorwaarden verbonden die in het bijzonder te maken hebben met de wijze waarop de controles worden uitgevoerd. De meeste waarde wordt wat dit betreft gehecht aan correcte behandeling (43%) en een variant daarop, te weten vriendelijke correcte agenten (31%).

Precies 21% hecht waarde aan een correcte uitleg over de reden van de controles. Als Amsterdammers wordt gevraagd een keuze te maken tussen controles van “bepaalde risicogroepen, bijvoorbeeld mannen” of “iedereen die zich op het moment van de wapencontrole in een bepaald gebied bevindt”, kiest 76% voor de tweede optie.

9. Ruim een kwart van de Amsterdammers (27%) voelt zich persoonlijk veiliger vanwege de controleacties. Een ruime meerderheid denkt dat de controleacties gunstige externe effecten hebben, want zes van de tien (60%) denken dat het wapenbezit afneemt door de acties en bijna tweederde (65%) denkt dat de controleacties de stad veiliger maken.
10. Een (ruime) meerderheid vindt dat de controleacties in geografisch opzicht moeten worden uitgebreid: 54% vindt dat op meer locaties in de stad controleacties mogelijk moeten worden gemaakt; 65% is voor controles in het openbaar vervoer; 62% vindt dat er overal in de stad gecontroleerd mag worden en 76% is voorstander van controles bij evenementen.

Straatenquêtes

11. Een ruime meerderheid (61%, N=260) van de respondenten bij straatenuêtes is voorstander van preventief fouilleren. De straatenuêtes zijn afgenomen onder 218 personen die zojuist waren onderworpen aan een controle en, op locaties waar wordt gefouilleerd, onder 194 personen. Het percentage van 61% is een ruime meerderheid, maar het percentage ligt wel lager dan bij de steekproef van de Omnibusenuête onder alle Amsterdammers (76% voorstander). Precies 66% (N=145) van de zojuist gecontroleerde personen (dus personen die *tijdens een controleactie* net na de fouillering werden ondervraagd) ervaart het politieoptreden als (zeer) positief en 81% (N=178) vindt dat duidelijk wordt verteld waarom er wordt gefouilleerd. Dit neemt niet weg dat 40% (N=170) van alle respondenten preventief fouilleren een (ernstige) schending van de privacy vindt. Een meerderheid van de respondenten (61,3%, N=258) denkt dat de politie bepaalde personen eerder controleert dan andere. Voorts valt uit de losse opmerkingen van respondenten, met name in Amsterdam Zuidoost, op te maken dat ze vinden dat er niet te eenzijdig op bepaalde locaties moet worden gecontroleerd: om praktische redenen (er is ook elders wapenbezit) en omdat ze het onterecht vinden als ‘hun’ wijk of buurt zo een slecht imago zou krijgen of behouden.
12. Voor 47% (N=201) van de geënuêteerden geldt dat hun veiligheidsgevoel gelijk is gebleven nu men preventief fouilleert; 43% (N=181) stelt dat zijn/haar veiligheidsgevoel door de acties preventief fouilleren (sterk) is verbeterd. Bewoners van een VRG achten het instrument minder wenselijk dan passanten. Van de respondenten die wel in een VRG woonachtig zijn (40%, N=168), is 54% voorstander van de acties. Van de respondenten die buiten een VRG wonen (60%, N=256) is 66% voorstander van preventief fouilleren.

Proces

13. Sinds de start van het preventief fouilleren worden controleacties gedegen voorbereid, onder meer door een actuele onderbouwing van de noodzaak van een controleactie in de aanvraag van een last, met behulp van draaiboeken en (de)briefings. Sinds de start met preventief fouilleren in 2002 is dit neergeslagen in de werkwijze en stijl bij controleacties, waarbij in het bijzonder wordt gelet op de bejegening van het publiek. De politie realiseert zich dat haar werkstijl van invloed is op het draagvlak voor de controleacties, maar ze vindt ook dat om intrinsieke redenen in die stijl tot uitdrukking moet worden gebracht dat ze burgers en geen verdachten controleert. Dit ligt mede ten grondslag aan de uitkomsten van de stratenquêtes
14. De duur en omvang van de controleacties zijn verkort. Dit heeft een gunstig effect gehad op de doelmatigheid van de controles, bij uitstek in VRG Zuidoost (zie ook conclusie 2). De paradox is dat dit deels heeft te maken met capaciteits- en roosterproblemen bij de wijkteams die de acties moeten organiseren. De wijkteams Beursstraat, IJ-tunnel en Flierbosdreef plannen vanwege deze problemen aan het begin van een aanwijzingsperiode zoveel mogelijk controleacties in. Zo is het wel lastig om in te spelen op actuele ontwikkelingen wat betreft wapenincidenten. De capaciteitsproblemen stellen ook grenzen aan de keuzemogelijkheid uit actievormen: een metrocontrole op een druk station kan bijvoorbeeld te veel personeel vergen.
15. Naast korte(re) acties op goed uitgekozen tijden en locaties, die dus doelmatig en doeltreffend zijn, voert de politie ook nog grotere acties uit. Die zijn mede gericht op maatschappelijke effecten: ze zetten de toon en de norm op straat, hetgeen preventief zou moeten werken, en het is de bedoeling dat ze tevens bewoners en bezoekers een veilig gevoel geven.
16. De toename van het aantal gevonden wapens en gemaakte arrestanten in relatie tot het aantal gecontroleerde personen is, met name in VRG Zuidoost, ook verbeterd door een meer specifieke keuze van de tijden en locaties waar wordt gecontroleerd.
17. De politie hanteert verschillende actiemethoden bij controleacties. Ze past bij één actie vaak meerdere methoden toe. Het valt niet precies te zeggen hoe doelmatig en effectief de verschillende actievormen zijn, omdat de opbrengsten niet per actievorm worden bijgehouden. Een uitzondering hierop zijn de bureaus Beursstraat en IJ-tunnel.
18. Er worden lastig te verenigen eisen gesteld aan preventief fouilleren: aan de ene kant dienen de wapenopbrengsten en de effecten op de wapenincidenten hoog te zijn, en aan de andere kant wordt er bezwaar gemaakt tegen selecties van personen of groepen. In de praktijk heeft de politie hiermee echter om leren gaan. Ze heeft de doelmatigheid op weten te voeren door middel van selecties van tijden en locaties. Op die tijden en locaties wordt zoveel mogelijk 'iedereen' gecontroleerd.
19. Er bestaan in werkwijzen aanzienlijke verschillen tussen VRG's en tussen wijkteams, ook – zij het in mindere mate – tussen wijkteams binnen hetzelfde

VRG. Dit is deels goed, omdat het ruimte laat voor maatwerk. Het gaat voor een ander deel echter ten koste van uitwisseling van informatie, kennis en opgedane ervaringen.

20. Het preventief fouilleren in Amsterdam is inmiddels enkele keren onderworpen aan rechterlijke toetsing. Er behoort, zo blijkt, een uitgebreide *schriftelijke* motivering van een aanwijzingsbesluit te worden gegeven. De thans gehanteerde motivering van het aanwijzingsbesluit is rechtmatig. Ook heeft de wijze waarop een last wordt gemotiveerd, onder meer met behulp van een zogeheten sfeerverbaal met informatie die is gebaseerd op de laatste twee maanden, de rechterlijke toets doorstaan.

5.2 Aanbevelingen

Ter inleiding op de concrete aanbevelingen verkennen we bondig vijf beleidsopties, te weten:

1. Stoppen met preventief fouilleren
2. Preventief fouilleren (als optie) in de hele stad
3. Continueren van het huidige beleid
4. Flexibilisering van de werkwijze
5. Een meer gerichte controlestrategie

Er kleven stevige nadelen aan de twee uiterste opties: preventief fouilleren mogelijk maken in de hele stad en stoppen met preventief fouilleren. Het is in juridische zin niet mogelijk om preventief fouilleren te verantwoorden in de hele stad; het zou een ingrijpende wetwijziging vergen, omdat Amsterdam nu eenmaal grote stadsdelen telt met weinig wapenincidenten. Indien nu in het geheel zou worden gestopt met preventief fouilleren, wordt een streep gezet door een instrument dat heeft bijgedragen aan een stevige reductie van de wapenincidenten en waarmee wapenopbrengsten worden gerealiseerd. Nu is dit geen doorslaggevend argument om door te gaan met controleacties, want wie zo redeneert zou per definitie langer doorgaan dan nodig is. Op dit moment zijn de absolute en relatieve omvang van de wapenincidenten op hot spots nog zo hoog, dat dit preventief fouilleren rechtvaardigt. Het gevaar bestaat ook dat de wapenincidenten weer snel stijgen indien de controleacties worden gestopt, zonder dat hier tijdig op kan worden gereageerd met controleacties.

De andere beleidsopties hebben met elkaar gemeen dat autoriteiten en politie preventief fouilleren inzetten als instrument bij het wapenbeleid.

De eerste variant bestaat uit het continueren van het bestaande beleid, dus: twee grote VRG's en een aanwijzing van een jaar. Hieraan kleven enkele nadelen: in de VRG's liggen ook gebieden met een gering aantal controleacties en wapenincidenten en er is verplaatsing van wapenincidenten vastgesteld naar locaties net buiten het VRG.

De twee hoofdvarianten op beleidscontinuïteit bestaan uit flexibilisering van de werkwijze en uit een meer gerichte controlestrategie: een combinatie is heel goed mogelijk.

Flexibilisering bestaat eruit dat VRG's, door een stroomlijning van de besluitvorming, zo nodig sneller en zorgvuldig kunnen worden aangewezen. De

aanwijzingsperiode is niet langer uniform (1 jaar), maar varieert zo nodig, waardoor weliswaar niet 'in de hele stad', maar op *hot spots* 'door de hele stad heen' kan worden gecontroleerd. De actievormen en de duur van de acties worden ook afgewisseld: de precieze werkwijze wordt gebaseerd op opgedane ervaringen en geconstateerde effecten.

Een meer gerichte controlestrategie bestaat uit het aanwijzen van kleinere VRG's, alsook uit het - op basis van informatie over wapenincidenten - selecteren van de tijden en locaties van de acties.

De aanbevelingen zijn gebaseerd op een combinatie van de laatste twee beleidsopties: flexibilisering en een gerichtheid van controleacties op tijden en locaties met een groot aantal wapenincidenten.

1. We raden aan om niet te stoppen met preventief fouilleren vanwege **a.** de gunstige ontwikkelingen wat wapenincidenten betreft in de twee huidige VRG's en **b.** de absolute en relatieve omvang van het aantal wapenincidenten op *hot spots*, die (nog altijd) met name binnen de huidige VRG's liggen.
2. We raden aan om de gang van zaken met preventief fouilleren in Amsterdam te flexibiliseren in combinatie met het aanbrengen van meer gerichtheid in de controleacties. Dit kan in concreto onder meer het volgende betekenen:
 - a. Het opnieuw aanwijzen van VRG's in Zuidoost en in de Binnenstad, voor de duur van één jaar en op plaatsen waar het aantal wapenincidenten dit rechtvaardigt. Dit betekent dat het geen vanzelfsprekendheid is dat de grenzen van het veiligheidsrisicogebied worden gehandhaafd.
 - b. Het zo nodig voor kortere tijd (bijvoorbeeld een half jaar) aanwijzen van één of enkele kleine VRG's.
 - c. Een continue afweging en zo nodig afwisseling ten aanzien van de actiemethode en actieduur, omdat zo belangrijke winst geboekt kan worden wat betreft doelmatigheid en opbrengsten. Dit vergt een goede registratie van de opbrengsten van preventief fouilleren: zie aanbeveling 3.
 - d. Het zorgvuldig uitkiezen of selecteren van de locaties en tijden van controleacties, gebaseerd op politie-informatie over wapenincidenten. Hierbij wordt gebruikgemaakt van informatie over wapenincidenten. Met name in VRG Zuidoost is immers gebleken dat het reeds nu al mogelijk is om de doelmatigheid van de controleacties op te voeren.
3. Een meer flexibele en gerichte strategie vereist een nog preciezere registratie van de opbrengsten en kengetallen (actielocatie, inzet, actieduur) dan thans wordt bijgehouden. Die registratie dient ook door de hele stad heen gelijk te zijn. Het is onder meer verstandig om te registreren op welke locatie wat voor soort wapen wordt aangetroffen en bij welke actievorm. In combinatie met cijfers omtrent de wapenincidenten kan dan snel, en met behulp van opgedane ervaringen, worden ingespeeld op veranderende omstandigheden. Ten behoeve van het opzetten van een basisregistratie methode voor heel Amsterdam kan gebruikgemaakt worden van het

registratiesysteem van de wijkteams Beursstraat en IJ-tunnel en van een registratieformulier dat is gebruikt bij het landelijke onderzoek *'Preventief Fouilleren: een analyse van het proces en de externe effecten in tien gemeenten'*.

4. Het personeelsbeleid en capaciteitsmanagement van de politie moeten worden afgestemd op de voorgestelde flexibele werkwijze.
5. Het past bij de voorgestelde flexibilisering om na te denken over de omstandigheden waaronder preventief fouilleren op een bepaalde locatie of in een bepaald VRG wordt gestaakt. Een verdere daling van het aantal wapenincidenten in het komende jaar (2006-2007) zou die vraag ook op kunnen roepen: wanneer rechtvaardigen de wapenincidenten de inspanningen nog? De paradox is dat naarmate het opstarten van preventief fouilleren (aanwijzing, last, operatie) sneller kan gebeuren, het ook gemakkelijker is om te stoppen, omdat het dan mogelijk is om zo nodig het instrument weer snel in te kunnen zetten.
6. De kennisuitwisseling binnen het korps over preventief fouilleren kan worden verbeterd. Dit is zeker verstandig als ervaring wordt opgedaan met een meer flexibele werkwijze. We stellen onder meer intervisie en integratie van preventief fouilleren in het onderwijsaanbod voor.

Bijlagen

Bijlage 1: Opbrengsten

Opbrengsten in de periode november 2002 tot en met mei 2003.

Datum	Tijden	Aantal Pers.	Aantal Vrtgn.	Aanh.	Vu wa	Sla wa	Ste wa	Ov wa	Pers. Inzet	Uren
District 3 Binnen-stad										
29-11-02	18.00-23.00	954		15 wwm			39	9	50	250
28-12-02	21.00-21.30	50							41	205
28-12-02	21.30-22.30	15				1			"	
28-12-02	22.30-00.00	140				1	2		"	
28-12-02	22.00-02.00	118	46	7 wwm	3*	5	2	6	"	
28-12-02	21.00-01.00	154	20	2 wwm	2*		3		"	
25-01-03	20.30-21.00	65							45	270
25-01-03	21.15-02.30		50	2 wwm			2	4	"	
25-01-03	21.15-02.30	700	200	4 wwm; 3ov		4	23	4	"	
25-01-03	21.15-02.30	235							"	
20-02-03	16.30-23.30	275	36	2 wwm			6		21	147
27-02-03	16.15-23.15	227	27	5 wwm; 6ov			10	3	20	140
15-03-03	17.00-02.00	608	261	1 wwm		3	15	2	21	168
29-03-03	20.00-04.00	82					1		45	360
29-03-03	20.00-04.00	810					12	1	"	
29-03-03	20.00-04.00	291	15				1	1	"	
29-03-03	20.00-04.00	250	120	4 wwm		9		3	"	
04-04-03	17.00-02.00	209							19	171
04-04-03	17.00-02.00	598	143	7 wwm		1	19	5	"	
10-04-03	17.00-02.00	564	167	1 wwm; 1ov		4	21	3	18	162
27-04-03	17.00-02.00	341	85	4 wwm		2	13		18	162
22-05-03	19.30-04.00	239	68	3 wwm			6		13	104
Subtotalen		6925	1238	67	5	30	175	41	220	2139
District 7 Zuidoost										
29-11-02	18.00-21.00	133							69	345
29-11-02	21.30-23.00	242	125	7 wwm; 10ov			4		"	
30-11-02	18.00-23.00	302	93	5 wwm	1*			4	65	325
06-12-02	17.00-23.00	367	18	3 wwm		1	4		20	120
10-01-03	16.00-23.00	153	20						8	56
24-01-03	19.30-24.00	155	87	2 wwm	1			5	8	36
13-03-03	21.00-03.00	238	97						23	184
10-04-03	18.00-02.00	677	20	4 wwm	1*	1	6	1	60	480
17-04-03	15.00-23.00	877	25	1 wwm; 4ov			1		34	272
24-04-03	15.00-23.00	1025	51	1 wwm; 3ov					27	216
08-05-03	14.30-23.00	467	15	6 ov			2		30	240
16-05-03	14.30-23.00	1384	12	5 ov		2	31		91	728
Subtotalen		6020	563	42	4	4	48	10	273	3002
Totalen										
		12945	1801	109	9	34	223	51	493	5141

* Nepvuurwapen

Overige vondst bestond onder andere uit: Diverse eenheden munitie, seinpistool, alarmpistool, gasbuisjes, baksteen, inbrekers werktuig, CS-gas.

Opbrengsten in de periode juli 2003 tot en met mei 2004.

Datum	Tijden	Aantal Pers.	Aantal Vrtgn.	Aanh.	Vu wa	Sla wa	Ste wa	Ov wa	Pers. Inzet	Uren
District 3 Binnen-stad										
14-08-03	15-23	250	16	4 ov			25	1	16	128
21-08-03	18½-00	409	74	1 ov		7	14	1	18	99
04-09-03	19½-04	942	154	3 wwm; 3 ov		5	16	3	30	240
03-10-03	19-04	525	350		1	1	10	3	37	167
04-10-03	20-04	700	30	3 ov		1	7	1	50	375
09-10-03	18-00½	1407	354	6 wwm; 1 ov	1	2	10	1	40	260
24-10-03	14½-23½	986	60			2	35	2	31	279
13-12-03	23.30-05	762	75	1 wwm		2	7	2	18	99
14-01-04	15-24	475					15		18	153
24-01-04	21.30-3.30	800	70			1	4		8	48
28-01-04	16-23	916	50	2 wwm; 2ov	1*	1	17	1	25	175
06-02-04	23-5.30	540	85				14		20	140
19-02-04	15-00	659		5 ov			30	1	24	216
26-02-04	20-04	505	70	1 wwm; 2ov	1	1	9		17	136
27-02-04	20-03	287	184	17 ov		1	1	1	34	272
28-02-04	23-5.30	300	50	2 ov			3	2	10	65
06-03-04	15-24	1045	29	1 wwm			26		18	162
26-03-04	22-07	653		4 ov			16	6	20	180
24-04-04	15-00	808	1	1 ov			25		19	133
07-05-04	17-02	887	80	3 ov			32	2	20	180
Subtotalen		13856	1732	62	4	24	316	27	473	3507
District 7 Zuidoost										
04-07-03	21-02	665	183	2 ov			10	1	62	310
06-09-03	15½-22	296	10				2		19	123,5
14-10-03	15½-22	414	46	8 wwm	1	1	5	2	41	266
20-10-03	17-01	336	41	2 wwm; 1 ov			1	1	20	160
24-10-03	15-23	177	12				4		6	48
11-11-03	15-23	443	28	2 ov		2	1		12	95
28-11-03	16-01	934	341	4 wwm; 5 ov		2	2	3	78	702
30-11-03	16-01	973	398	6ov		1		1	80	720
04-12-03	15.30-22	134	10				1		9	58,5
23-12-03	15-22	330	5	1 wwm; 4 ov	1		11		18	126
09-01-04	15-22	260	8	1 ov					10	70
22-01-04	15-22.30	887	34	1 wwm; 2 ov			3		35	262,5
07-02-04	14-22	771	74	1 wwm; 4 ov			6		32	192
28-02-04	14-22	205	9	1 wwm	1		12		16	128
02-03-04	14.30-22	601	32	1 wwm			4		45	337,5
25-03-04	15-22.30	377	18				2		12	90
10-04-04	17-01	827						1	38	304
24-04-04	15-22	194	12			1	2		7	49
14-05-04	15-22	954				1	10		39	273
20-05-04	11-16	1949					7	1	45	225

Subtotalen		11727	1261	46	3	8	87	10	624	4540
Totalen		25583	2993	108	7	32	403	37	1097	8047

* Nepvuurwapen

Overige vondst bestond onder andere uit: traangas, meth-tabletten, nep-speed, bijl, pepperspray, tangen.

Opbrengsten in de periode juni 2004 tot en met juni 2005.

Datum	Tijden	Aantal Pers.	Aantal Vrtgn.	Aanh.	Vu wa	Sla wa	Ste wa	Ov wa	Pers. Inzet	Uren
District 1 Binnenstad										
25-06-04	21.00-02.30	480	75	1 wwm			6		12	66
27-06-04	21.00-03.30	115	66			2	3		7	45,5
29-08-04	22.00-06.00	458	50	2 wwm; 2 ov			8	1	13	104
21-10-04	22.00-07.00	503				1	16		16	144
28-10-04	20.00-04.00	410	106	1 wwm; 1 ov		5	8	1	16	128
13-11-04	22.00-07.00	312		5 wwm; 1 ov			10	3	13	117
28-11-04	23.00-05.30	900					5		10	65
17-12-04	15.00-00.00	300					9	2	10	90
26-01-05	14.30-23.00	378	113				9	4	13	110,5
19-05-05	20.00-03.30	600	158	7 wwm; 8 ov	1*		20	4	34	255
27-02-05	22.00-05.00	400	80			1	5	2	20	140
10-03-05	22.00-07.00	372		2 wwm		1	15	3	14	126
25-03-05	22.00-24.00	270	70				4		12	24
14-04-05					1*	2		1		
22-04-05	14.00-22.00	403	78	4 ov		1	20	2	10	80
27-05-05	22.00-06.00	450	60	3 wwm; 3 ov		2	3	2	14	112
17-06-05	15.00-24.00	150	63			3	7		9	81
18-06-05	21.00-03.00	310	97	2 wwm; 2 ov		3	13	1	14	84
29-06-05	23.00-07.00	359	15	1 wwm			3	1	11	88
Subtotalen		7170	1031	45	2*	21	144	27	249	1860
District 3 Zuidoost										
02-06-04	15.30-22.00	440	6				3		12	78
01-07-04	15.00-23.00	846	32		1	1	4		40	520
04-11-04	14.00-22.00	600	20	4 wwm; 2 ov.	1*		1	3	37	300
17-12-04	13.30-22.30	1722	37	2 wwm	1	1	11		35	245
12-01-05	13.30-23.00	200	100	4 wwm; 7 ov.	1		3	1	20	190
14-01-05	13.30-22.30	523	125	1 wwm; 2 ov.			3	1	15	135
26-01-05	14.00-22.00	283	24				2		20	160
29-01-05	14.00-22.00	230	90	1 ov.			3		14	112
09-03-05	10.00-16.00	150	2	1 ov.			2	1	20	120
22-04-05		394	36	3 wwm; 2 ov			7	2		
13-05-05	14.00-22.00	308	15	1 ov			2		20	160
27-05-05	13.30-22.00	107	1	1 wwm; 2 ov			1		7	59,5
10-06-05	17.00-23.30	114	7	3 ov					6	39
Subtotalen		5917	495	36	4	2	42	8	246	2118,5
Totalen		13087	1526	81	6	23	186	35	495	3978,5

* Nepvuurwapen

Overige vondst bestond onder andere uit: vuurwerk, cocaïne, traangas, pepperspray, boksbeugel, inbrekerswerktuig, GHB, traangas, tangen, patroonhouder, patronen, priem (=steekwapen).

Opbrengsten in de periode juli 2005 tot en met maart 2006.

Datum	Tijden	Aantal Pers.	Aantal Vrtgn.	Aanh.	Vu wa	Sla wa	Ste wa	Ov wa	Pers. Inzet	Uren
District 1 Binnenstad										
30-07-05	2.30-5.30				1		3		5	15
10-09-05	21-23.30	178		2 wwm; 1 ov			3		6	15
17-09-05	20-04	440	98	4 wwm	1		4		14	112
19-10-05	20-23	319	31	1 wwm; 15 ov			9	1	49	245
25-11-05	23-07	100	200	1ov		2	4			
06-01-06	22:30-23:45	150					1	1	8	10
27-01-06	14:30-24	970		1 wwm			19		20	190
10-02-06	15:30-23	548	65	7 ov		1	19		22	165
23-02-06	15-23:30	260					15		6	51
10-03-06	20:30-22:30/	450							12	24
11-03-06	00:30-01	265							25	12,5
31-03-06	15-00	274		1 ov			14		12	84
Subtotalen		3954	394	33	2	3	91	2	179	923,5
District 3 Zuidoost										
21-07-05	18-22									
14-10-05	20-22	66	3	2 ov					8	16
28-10-05	20-24	154	22				4		14	56
18-11-05	15:30-20:30	133	22	1 wwm; 1 ov		1	8		11	55
19-11-05	20-24	74	5				8		6	24
29-12-05	14:30-23:30	111	22	1 wwm; 3 ov	1			1	13	117
20-01-06	20-23:45	275		3 wwm; 2 ov			11	1	15	56,25
27-01-06	22-1:15	153	15	1 wwm				1	14	45,5
10-02-06	20-23:30	361					2		18	63
24-02-06	15:30-23	118	34	4 wwm; 2 ov			5	1	19	123,5
08-03-06	19:30-21:06	28	2	4 wwm	3;1*				8	14
24-03-06	15:30-23	64	4	2 wwm	1*		6		7	42
26-03-06	20:05-23:18	131		1 wwm			4		9	28,17
Subtotalen		1668	129	27	6	1	48	4	142	640,42
Totalen		5622	523	60	8	4	139	6	321	1564

* Nepvuurwapen

Overige vondst bestond onder andere uit: pepperspray, diverse bolletjes, bijl, heroïne, paralyser, traangas, katapult, kogelvrijevst.

Bijlage 2: Omschrijving actiemethoden

Gebiedsafsluiting / insluiting

De politie sluit een gebied in een VRG af, waarna zo mogelijk iedereen binnen het afgezette gebied wordt gefouilleerd. Een variant hierop is de mini-insluiting: de politie sluit dan een klein gebied af, zoals (stuk van) een plein of straat.

Statische voertuigcontrole

Deze methode lijkt op de beproefde werkwijze om alcoholgebruik te controleren. De politie laat voertuigen in een fuik rijden en controleert zoveel mogelijk auto's. Als het politiepersoneel bezet is, laat ze de voertuigen in beginsel passeren. Zodra voldoende personeel vrij is, worden er nieuwe voertuigen aangehouden.

Dynamische voertuigcontrole

Bij deze voertuigcontrole dirigeren motorrijders of politiebusjes voertuigen naar de kant van de weg. Een beperkt aantal politiemensen controleert één of soms enkele voertuigen, plus de bestuurder en eventuele passagiers.

Gebiedssurveillance

In een aangewezen gebied wordt gesurveilleerd door groepjes politiemensen die op straat mensen aanspreken en fouilleren. Een variant hierop is de zogenoemde passantencontrole: een groep politiemensen vat binnen het actiegebied post op één of enkele locaties en controleert passanten. Dit gebeurt onder meer bij metrostations, hetgeen ook wel metroacties worden genoemd. Meestal worden (alleen) mensen gecontroleerd die het metrostation verlaten.

Horecacontrole

De politie controleert in een geselecteerde horecagelegenheid zo mogelijk alle aanwezigen. Bij een actie kunnen meerdere horecagelegenheden worden gecontroleerd. Ten behoeve van een horecacontrole kunnen voorverkenningen worden uitgevoerd. Politiemensen te voet of een motorrijder bekijken hoeveel personen er in een horecagelegenheid aanwezig zijn. De personele inzet kan daarop worden afgestemd en het helpt ook bij het timen van de actie: als het nog rustig is, zou bijvoorbeeld nog even kunnen worden gewacht.

Bijlage 3: Vragenlijsten

Vragenlijst ten behoeve van enquête tijdens acties.

Instructie enquêteur: Leg uit dat je naar aanleiding van de fouilleeractie graag een paar vragen wil stellen in verband met een **onafhankelijk** onderzoek naar preventief fouilleren en dat de antwoorden vertrouwelijk behandeld zullen worden. Zorg ervoor, i.v.m. sociale wenselijkheid, dat bij het publiek duidelijk is dat het onderzoek niet in opdracht van de politie wordt uitgevoerd en dat deze verder niets met het onderzoek te maken heeft.

Vindt u dat de politieagent u
duidelijk heeft verteld waarom
u gefouilleerd bent?

Ja
Nee
Gaat wel

Bent u ooit eerder bij een
dergelijke actie gefouilleerd?

Ja
Nee

Indien ja, hoeveel keer?

--	--

keer

Heeft u ooit iets over dergelijke
acties gelezen of gehoord?

Ja, via de media
Ja, via kennissen
Nee
Anders, nl

Wat vindt u van een dergelijke
actie?

Ik ben er voorstander van
Ik ben er tegenstander van
Ik weet niet zo goed wat ik er van moet vinden

Woont u in deze wijk?

Ja
Nee, elders in deze stad
Namelijk in wijk....

Nee, elders in Nederland
Namelijk in wijk....

Nee, in buitenland (bijv. toerist of zaken)
Namelijk in land

Hoe heeft u het optreden van
de politieagent tijdens het
fouilleren ervaren?

Zeer negatief Negatief Neutraal Positief Zeer positief

Heeft u de indruk dat er in deze wijk veel personen met wapens rondlopen?

Ja
Nee
Geen Idee

Heeft preventief fouilleren in deze wijk u veiligheidsgevoel:

Sterk verslechterd
Verslechterd
Gelijk gehouden
Verbeterd
Sterk verbeterd

Vindt u dat de politie ook in andere delen van de stad preventief zou moeten fouilleren?

Ja
Nee
Weet niet
Indien ja, waar? (onder locatie verstaan we bijv. een station, plein, straat, café, winkel)

Wijk	Locatie	
Wijk	Locatie	
Wijk	Locatie	

Denkt u dat de politie bepaalde personen eerder preventief fouilleert dan andere personen

Ja
Nee
Neutraal / Geen mening

Vindt u dat preventief fouilleren uw privacy schendt?

Ernstige schending
Schending
Geen mening
Geen schending
Absoluut geen schending

Leeftijd en geslacht

Leeftijd jaar Geslacht: Man Vrouw

Geboorteland:

Nederland	Noord-Afrika
Suriname	Zuid-Europa
Antillen	Oost Europa
Marokko	Overig: <input type="text"/>
Turkije	

Etniciteit:

Nederland	Noord-Afrika
Suriname	Zuid-Europa
Antillen	Oost Europa
Marokko	Overig: <input type="text"/>
Turkije	

Context	Voetganger / skates Fiets Brommer/scooter/motor Auto In de horeca Anders, nl:
Fouilleerresultaat	Niets aangetroffen Wel aangetroffen? Zo ja, van wat?
Zo ja, afhandeling?	Vrijwillige afstand zonder mini Mini Proces verbaal (=arrestatie)
Is de persoon zichtbaar drugsverslaafd?	Ja Nee
Veiligheidsrisicogebied:	Binnenstad Zuidoost

Opmerkingen:

Vragenlijst ten behoeve van enquête buiten controleacties om:

Instructie enquêteur: Leg uit dat je naar aanleiding van de fouilleeractie graag een paar vragen wil stellen in verband met een **onafhankelijk** onderzoek naar preventief fouilleren en dat de antwoorden vertrouwelijk behandeld zullen worden. Zorg ervoor, i.v.m. sociale wenselijkheid, dat bij het publiek duidelijk is dat het onderzoek niet in opdracht van de politie wordt uitgevoerd en dat deze verder niets met het onderzoek te maken heeft.

Heeft u ooit iets over acties preventief fouilleren gelezen of gehoord?

Ja, via media
Ja, via kennissen of vrienden
Nee

Anders, nl:

Bent u ooit zelf wel eens gefouilleerd tijdens een actie preventief fouilleren?

Ja
Nee

Indien ja, hoeveel keer?

		keer
--	--	------

Vindt u dat de politieagent u toen duidelijk heeft verteld waarom u bent gefouilleerd?

Ja
Nee
Gaat wel

Wat vindt u van dergelijke acties?

Ik ben er voorstander van
Ik ben er tegenstander van
Ik weet niet zo goed wat ik er van moet vinden

Woont u in deze wijk?

Ja
Nee, elders in deze stad
Namelijk in wijk....

Nee, elders in Nederland
Namelijk in wijk....

Nee, in buitenland (bijv. toerist of zaken)
Namelijk in land

Hoe heeft u het optreden van de politieagent tijdens het fouilleren ervaren?

Zeer negatief Negatief Neutraal Positief Zeer positief

Heeft u de indruk dat er in deze wijk veel personen met wapens rondlopen?	Ja Nee Geen Idee										
Heeft preventief fouilleren in deze wijk u veiligheidsgevoel:	Sterk verslechterd Verslechterd Gelijk gehouden Verbeterd Sterk verbeterd										
Vindt u dat de politie ook in andere delen van de stad preventief zou moeten fouilleren?	Ja Nee Weet niet Indien ja, waar? (onder locatie verstaan we bijv. een station, plein, straat, café, winkel)										
	<table border="0"> <tr> <td style="padding-right: 20px;">Wijk</td> <td style="padding-right: 20px;">Locatie</td> <td style="border: 1px solid black; width: 250px; height: 20px;"></td> </tr> <tr> <td>Wijk</td> <td>Locatie</td> <td style="border: 1px solid black; width: 250px; height: 20px;"></td> </tr> <tr> <td>Wijk</td> <td>Locatie</td> <td style="border: 1px solid black; width: 250px; height: 20px;"></td> </tr> </table>	Wijk	Locatie		Wijk	Locatie		Wijk	Locatie		
Wijk	Locatie										
Wijk	Locatie										
Wijk	Locatie										
Denkt u dat de politie bepaalde personen eerder preventief fouilleert dan andere personen	Ja Nee Neutraal / Geen mening										
Vindt u dat preventief fouilleren uw privacy schendt?	Ernstige schending Schending Geen mening Geen schending Absoluut geen schending										
Leeftijd en geslacht	<table border="0"> <tr> <td style="padding-right: 20px;">Leeftijd</td> <td style="padding-right: 20px;">jaar</td> <td style="padding-right: 20px;">Geslacht:</td> <td style="padding-right: 20px;">Man</td> <td style="padding-right: 20px;">Vrouw</td> </tr> </table>	Leeftijd	jaar	Geslacht:	Man	Vrouw					
Leeftijd	jaar	Geslacht:	Man	Vrouw							
Geboorteland:	<table border="0"> <tr> <td style="padding-right: 20px;">Nederland</td> <td style="padding-right: 20px;">Noord-Afrika</td> </tr> <tr> <td>Suriname</td> <td>Zuid-Europa</td> </tr> <tr> <td>Antillen</td> <td>Oost Europa</td> </tr> <tr> <td>Marokko</td> <td>Overig:</td> </tr> <tr> <td>Turkije</td> <td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 20px;"></td> </tr> </table>	Nederland	Noord-Afrika	Suriname	Zuid-Europa	Antillen	Oost Europa	Marokko	Overig:	Turkije	
Nederland	Noord-Afrika										
Suriname	Zuid-Europa										
Antillen	Oost Europa										
Marokko	Overig:										
Turkije											

Etniciteit:	Nederland Suriname Antillen Marokko Turkije	Noord-Afrika Zuid-Europa Oost Europa Overig: <input type="text"/>
Context	Voetganger / skates Fiets Brommer/scooter/motor Auto In de horeca Anders, nl:	
Fouilleerresultaat	Niets aangetroffen Wel aangetroffen? Zo ja, van wat?	
Zo ja, afhandeling?	Vrijwillige afstand zonder mini Mini Proces verbaal (=arrestatie)	
Is de persoon zichtbaar drugsverslaafd?	Ja Nee	
Veiligheidsrisicogebied:	Binnenstad Zuidoost	

Opmerkingen:

Bijlage 4: Respondentenlijst

We hebben een interview afgenomen van de volgende personen:

Naam	Organisatie/ functie
Dekkers, F.	Openbaar Ministerie, officier van justitie
Gademan, P.	Politie Amsterdam-Amstelland
Kluijtmans, H.	Politie Amsterdam-Amstelland: wijkteam Flierbosdreef, operationeel chef preventief fouilleren
Meyer, J.	Politie Amsterdam-Amstelland: wijkteam Flierbosdreef, operationeel chef preventief fouilleren
Roosendaal, A.	Gemeente Amsterdam, stadsdeel Zuidoost, veiligheidscoördinator
Scheerder, L.	Gemeente Amsterdam, afdeling bestuursdienst, directie OOV
Smit, P.	Politie Amsterdam-Amstelland: wijkteam Beursstraat, operationeel chef preventief fouilleren
Zeggeren, A. van	Gemeente Amsterdam, stadsdeel Centrum, veiligheidscoördinator

Bijlage 5: Meest gebruikte bronnen

- Praktijkgericht onderzoek naar wapengeweld, Amsterdam, te verschijnen medio 2006
- “De derde ronde” Preventief fouilleren in Amsterdam: Opbrengsten en wapenincidenten, Amsterdam, 2005.
- E.J. van der Torre en H.B. Ferwerda, *Preventief Fouilleren: een analyse van het proces en de externe effecten in tien gemeenten* (Programma Politie & Wetenschap), Zeist, Kerckebosch, 2005.
- Dienst Onderzoek en Statistiek, *Omnibus 68: Preventief Fouilleren (derde meting)*, Amsterdam, november 2005.
- COT, Preventief Fouilleren: een discussienota, Zutphen, 2003.
- COT, Preventief fouilleren in Amsterdam: een procesevaluatie, Amsterdam, 2003.

Rechtspraak

- Gerechtshof Amsterdam, 23 september 2005, LJN: AU3200
- Gerechtshof Amsterdam, 10 februari 2006, LJN:AV1477

Digitale bestanden (excel sheets) van de Politie Amsterdam-Amstelland:

De weergave van de opbrengsten en wapenincidenten in dit rapport zijn gebaseerd op de bestanden die de politie heeft aangeleverd.

- Resultaten acties preventief fouilleren in de periode november 2002 tot en met mei 2003
- Resultaten acties preventief fouilleren in de periode juli 2003 tot en met mei 2004
- Resultaten acties preventief fouilleren in de periode juni 2004 tot en met juni 2005
- Resultaten acties preventief fouilleren in de periode juli 2005 tot en met maart 2006
- Aantal wapenincidenten in de periode juli 2002 tot en met maart 2003
- Aantal wapenincidenten in de periode juli 2003 tot en met maart 2004
- Aantal wapenincidenten in de periode juli 2004 tot en met maart 2005
- Aantal wapenincidenten in de periode juli 2005 tot en met maart 2006